

CYNGOR BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 6 Mawrth, 2024.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd Julie Aviet (Maer); Councillors Anne Asbrey, Gareth Ball, Rhiannon Birch, Bronwen Brooks, Gillian Bruce, Ian Buckley, Lis Burnett, Samantha Campbell, George Carroll, Christine Cave, Charles Champion, Janice Charles, Millie Collins, Marianne Cowpe, Pamela Drake, Vincent Driscoll, Anthony Ernest, Robert Fisher, Christopher Franks, Wendy Gilligan, Russell Godfrey, Emma Goodjohn, Ewan Goodjohn, Stephen Haines, Howard Hamilton, Sally Hanks, William Hennessy, Nic Hodges, Catherine Iannucci, Gwyn John, Dr. Ian Johnson, Susan Lloyd-Selby, Julie Lynch-Wilson, Kevin Mahoney, Naomi Marshallsea, Michael Morgan, Jayne Norman, Helen Payne, Elliot Penn, Sandra Perkes, Ian Perry, Joanna Protheroe, Ruba Sivagnanam, Carys Stallard, Neil Thomas, Rhys Thomas, Steffan Wiliam, Margaret Wilkinson, Edward Williams, Mark Wilson a Nicholas Wood.

875 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Maer y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

876 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Gynghorwyr Mark Hooper a Belinda Loveluck-Edwards.

877 DATGANIADAU BUDDIANT –

Derbyniwyd y datganiadau o ddiddordeb a ganlyn:

Councillor J. Aviet	Eitem Agenda Rhif 13(d) - Cyllideb Ddrafft 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i 2028/29 a Eitem Agenda Rhif 15(c) – Cynigion Cyllideb Terfynol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) 2024/25, Gosod Rhenti 2024/2025 a Chynllun Busnes Cyfrif Refeniw Tai 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Aviet fuddiant personol yn y materion gan ei bod yn denant i'r Cyngor ond nid oedd ganddi
---------------------	---

	fuddiant oedd yn rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Councillor J. Aviet	Eitem Agenda Rhif 13(g) – Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Aviet fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn un o weithwyr y Cyngor, fodd bynnag, roedd ganddi oddefeb wedi'i chaniatáu gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.
Councillor Ian Buckley	Eitem Agenda Rhif 13(g) Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Buckley fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Gadawodd y Cynghorydd Bwcle y cyfarfod pan oedd yr eitem hon i'w thrafod.
Councillor G. Bruce	Eitem Agenda Rhif 13(g) Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Bruce fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Gadawodd y Cynghorydd Bruce y cyfarfod pan oedd yr eitem hon i'w thrafod.
Councillor Charles Champion	Eitem Agenda Rhif 13(g) Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Champion fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Gadawodd y Cynghorydd Champion y cyfarfod pan oedd yr eitem hon i'w thrafod.
Councillor J.E. Charles	Eitem Agenda Rhif 13(g) – Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Charles fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, rhoddwyd gollyngiad iddi gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.

Councillor Emma Goodjohn	Eitem Agenda Rhif 13(d) – Cyllideb Ddrafft 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i 2028/29. Rhoddwyd gollyngiad i'r Cynghorydd Goodjohn gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion cyffredinol yn ymwneud â Chanolfannau Cymunedol.
Councillor H.C. Hamilton	Eitem Agenda Rhif 13(g) – Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Hamilton fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gyflogai, fodd bynnag, roedd caniatâd arbennig wedi'i roi iddo gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.
Councillor W.A. Hennessy	Eitem Agenda Rhif 13(d) – Cyllideb Ddrafft 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i a 15(c). Roedd gan y Cynghorydd Hennessy fuddiant personol yn y materion gan ei fod yn denant Cyngor ond nid oedd ganddo fuddiant oedd yn rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God of the Council Arwain. Datganodd y Cynghorydd Hennessy hefyd fod ganddo oddefeb gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion cyffredinol yn ymwneud â Chanolfannau Cymunedol fel y cyfeiriwyd atynt yn yr adroddiadau..
Councillor J. Lynch-Wilson	Eitem Agenda Rhif 13(d) – Cyllideb Ddrafft 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i 2028/29. Datganodd y Cynghorydd Lynch-Wilson fuddiant personol a rhagfarnus yn yr eitem hon gan ei bod yn Gadeirydd Canolfan Gymunedol Paul Lewis yn Sain Tathan. Datganodd y Cynghorydd Lynch Wilson hefyd fuddiant personol yn y materion gan ei bod yn denant i'r Cyngor, fodd bynnag nid oedd ganddi fuddiant sy'n

	rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Councillor H.M. Payne	Eitem Agenda Rhif 13(g) – Polisi Tâl 2024/25. Roedd ganddi fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gyflogai, fodd bynnag, roedd ganddi oddefeb wedi'i chaniatáu gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.
Councillor H.M. Payne	Gwnaeth y Cynghorydd Payne fuddiant personol ond nid sy'n rhagfarnu mewn perthynas ag Eitem 15(c) – Cynigion Cyllideb Terfynol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) 2024/25, Gosod Rhenti 2024/2025 a Chynllun Busnes Cyfrif Refeniw Tai 2024/25 sef ei bod yn un o swyddogion Llamau.
Councillor H.M. Payne	Gwnaeth y Cynghorydd Payne fuddiant personol ond nid sy'n rhagfarnu mewn perthynas ag Eitem 15(i) – Draft Vale of Glamorgan Council Annual Delivery Plan 2024-25, sef ei bod yn un o swyddogion Llamau.
Councillor M.R. Wilkinson	Eitem Agenda Rhif 13(d) – Cyllideb Ddrafft 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i 2028/29 ac roedd ganddi fuddiant personol yn y materion fel tenant Cyngor ond nid oedd ganddi fuddiant sy'n rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Councillor M.R. Wilkinson	Eitem Agenda Rhif 13(g) – Polisi Tâl 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Wilkinson fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gyflogai ond roedd ganddi oddefeb wedi'i chaniatáu gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.

878 COFNODION –

PENDERFYNWYD – BOD cofnodion y tri chyfarfod Arbennig a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd, 2023; cymeradwyo'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr, 2023 a'r ddau Gyfarfod Arbennig a gynhaliwyd ar 15 Ionawr, 2024 fel cofnod cywir.

879 CYHOEDDIADAU –

(i) Gwnaeth yr Arglwydd Faer y cyhoeddiadau canlynol:

Gwnaeth y Maer achub ar y cyfle i hysbysu'r Cyngor ei bod wedi mynychu nifer o ymrwymadau ers cyfarfod diwethaf y Cyngor ym mis Ionawr, a oedd wedi cynnwys ymweliad â'r Grŵp Pobl â nam ar eu golwg ym Mhenarth a gyfarfu unwaith y mis i gael coffi i gefnogi'r gymuned â nam ar y golwg. Roedd hi hefyd wedi mynychu seremoni Arglwydd Raglaw De Morgannwg yn HMS Cambria a chynhaliodd digwyddiad Elusen Maer Abertawe yn Cefnogi Cyfeillion y Bobl Ifanc Anabl a Crisis Skyline.

Roedd y Maer wedi ymweld â Chanolfan Gwylwyr y Glannau Trwyn Nell y Barri a chynnig llongyfarchiadau yn dilyn eu henwebiad diweddar am Wobr y Brenin am Wasanaeth Gwirfoddol ac aeth i ddiwyddiad Chwarae Stryd Romily Road a oedd yn fenter lle roedd y stryd wedi cau er mwyn ci ganiatáu amser chwarae i blant lleol chwarae tu allan gyda'u cymuned. I gloi, dywedodd y Maer, mewn perthynas â Chronfa Grant y Maer, ers cyfarfod diwethaf y Cyngor bod ceisiadau i gyfanswm o £800 wedi cael eu cefnogi.

(ii) Cyhoeddodd yr Arweinydd y canlynol:

Ddydd Llun, 4 Mawrth, 2024 dathlodd Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol y Badau Achub (RNLI) ei ben-blwydd yn 200 mlynedd. Roedd gan y sefydliad anhygoel hwn hanes hir ym Mro Morgannwg a manteisiodd ar y cyfle i ofyn i'r Aelodau ymuno â hi i'w llongyfarch. Dywedodd yr Arweinydd hefyd wrth y Cyngor y byddai'n mynd ag adroddiad i'r Cabinet ac oddi yno i gyfarfod y Cyngor ddiwedd mis Ebrill i gydnabod y rôl hanfodol yr oedd yr RNLI wedi'i chwarae wrth gadw cymuned Bro Morgannwg yn ddiogel a'u penodi yn rhyddfreinwyr anrhydeddus a menywod rhydd Bro Morgannwg.

880 CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD –

Cyflwynwyd y cwestiynau canlynol ac atebwyd nhw fel y dangosir, yn unol â'r protocol y cytunwyd arno gan y Cyngor ar 5 Mai 2010.

(i) **Cwestiwn gan Mrs P. Graham**

Gan fod y Senedd wedi deddfu y gall Awdurdodau Lleol nawr fabwysiadu cynrychiolaeth gyfrannol, mae cyfle i greu system etholiadol ddiwygiedig, decach ac amrywiol. Er mwyn i hyn fod ar waith ar gyfer yr etholiadau lleol nesaf, byddai angen

pasio hyn erbyn 15 Tachwedd, 2024. A fydd y Cyngor, ynghyd ag eraill yng Nghymru, yn fodlon ymgynghori ar ddod â'n democratiaeth leol i'r oes fodern ac ystyried mabwysiadu'r Bleidlais Sengl Drosglwyddadwy?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Byddai'n ddefnyddiol pe bawn i'n nodi, yn fras, y sail ddeddfwriaethol ar gyfer penderfynu ar y system bleidleisio ar gyfer pob Cyngor neu brif ardal.

I grynhoi, gall Prif Gynghorau ddewis pa system bleidleisio y maent am ei defnyddio: naill ai system fwyafrif syml (neu'r "cyntaf i'r felin") neu'r system bleidleisio sengl drosglwyddadwy.

Bydd pob Cyngor yn parhau i ddefnyddio'r cyntaf i'r felin oni bai ei fod yn penderfynu ei newid yn unol â'r ddeddfwriaeth. Cyn gwneud hynny, rhaid i'r Cyngor ymgynghori ag etholwyr llywodraeth leol, Cynghorau Cymuned ac unrhyw bartïon eraill sydd â diddordeb. Byddai newid o'r fath yn gofyn am benderfyniad a gefnogir gan fwyafrif o ddwy ran o dair o'r Cyngor Llawn. Rhaid ystyried penderfyniad o'r fath mewn cyfarfod a gynullir yn arbennig at y diben, gyda rhybudd ysgrifenedig yn cael ei roi o leiaf 21 diwrnod cyn y cyfarfod.

Os yw Cyngor yn arfer ei bŵer i newid y system bleidleisio, rhaid i'r Cyngor hysbysu Gweinidogion Cymru a Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru am y newid. Ar ôl derbyn hysbysiad, gall Gweinidogion Cymru gyfarwyddo Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru i gynnal adolygiad cychwynnol o ardal y Cyngor.

Mae'r wybodaeth hon wedi'i dosbarthu i bob Arweinydd Grŵp gan y Swyddog Cofrestru Etholiadol, ar ffurf nodyn briffio i ddechrau ym mis Tachwedd 2022 ac yn dilyn hynny cafodd llythyr yn amlinellu'r wybodaeth uchod ei ddisbarthu i'r holl gynghorwyr ym mis Hydref y llynedd.

Ni chafwyd galwadau i'r mater gael ei ystyried gan y Cyngor (yn ôl y gofyn, ac fel y nodir uchod, petai'r system bleidleisio yn cael ei newid) ac felly nid oes unrhyw gynlluniau i ddod â'r mater gerbron y Cyngor ar adeg ymateb i'r cwestiwn hwn.

(ii) Cwestiwn gan Mr A. Salhab

A yw'r Cyngor yn buddsoddi mewn unrhyw ffordd, fel cronfa bensiwn, sy'n cefnogi'r rhyfel ar Gaza?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r Cyngor yn talu yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) Caerdydd a'r Fro, ac yn cael ei gweinyddu gan Gyngor Caerdydd. Dyma un o'r 8 cronfa CPLIL yng Nghymru.

Fel rhan o egwyddorion ariannu'r CPLIL, ni wneir buddsoddiadau mewn sefydliadau sy'n cynhyrchu arfau dadleuol. Disgrifir arfau dadleuol fel arfau sy'n cael effaith

anghymesur ac ddiwahaniaeth ar boblogaethau sifil, weithiau hyd yn oed flynyddoedd ar ôl i wrthdaro ddod i ben.

Mae buddsoddiadau'r Cynllun Pensiwn yn cael eu cefnogi a'u monitro gan Bwyllgor Pensiynau a Bwrdd Pensiynau ac yn cael eu harchwilio'n flynyddol trwy archwilywyr mewnol ac allanol.

(iii) **Cwestiwn gan Mr S. Thorne**

Beth yw referniw cyffredinol y Cyngor o werthu deunyddiau ailgylchu?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Ers gweithredu'r gwasanaeth ailgylchu ar wahân yn y ffynhonnell yn llawn, mae'r tîm gwastraff bellach yn paratoi ar gyfer ailwerthu ac aildefnyddio, yr holl ddeunyddiau ailgylchadwy a gesglir ar wahân.

Rhwng y prif Gyfleuster Adfer Adnoddau newydd ar Ystâd Masnachu'r Iwerydd a'r Orsaf Trosglwyddo Gwastraff yn y Bont-faen, mae'r gwasanaeth wedi dod ag incwm o £1,062,338.26 i mewn hyd at ddiwedd mis Ionawr, gyda deunydd yn dal ar y safle yn aros i'w werthu. Mae'r gwasanaeth yn amcangyfrif y bydd yr incwm rhwng £1.2 a £1.4m ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2023/24.

(iv) **Cwestiwn gan Mr. R. Curtis**

Mae trigolion ac ymwelwyr â Bro Morgannwg yn dod yn fwyfwy ymwybodol o lygredd y môr a thraethau oherwydd gorlifiadau carthion ac eisiau gweithredu i ddatrys y mater ofnadwy hwn. Mae Bae'r Hen Harbwr a Bae'r Tŵr Gwyllo yn cael eu defnyddio gan nofwyr dŵr oer, padlfyrddwyr a chaiacwyr. Mae hefyd yn gartref i lawer o rywogaethau bywyd gwylt gwerthfawr. Yn anffodus, mae hefyd yn gartref i alllifoedd carthffosydd cyfun, sy'n pwmpio gwastraff heb ei drin allan i'r dŵr pan fu glaw trwm neu stormydd. Mae'r digwyddiadau llygredd all-lif hyn yn dod yn fwy a mwy aml oherwydd newid yn yr hinsawdd ac adeiladau newydd gan roi galw ychwanegol ar hen systemau plymio. Yn dilyn y profion cyntaf erioed ar ansawdd y dŵr ym Mae'r Tŵr Gwyllo, mae wedi dod yn un o'r ychydig draethau yng Nghymru sydd â sgôr "wael" gyda Bro Morgannwg hyd yn oed yn gorfod "cynghori yn erbyn ymdrochi yn y dŵr!" Ond yr hyn y mae'r cyhoedd wir ei eisiau a'i angen yw gweithredu i atal y llygredd yn y lle cyntaf. Mae angen iddynt weithio'n effeithiol gyda Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru. Felly, beth mae Cyngor Bro Morgannwg yn ei wneud i atal y llygredd hwn ac i amddiffyn ein moroedd a'n traethau ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r Cyngor yn ymwybodol iawn o effaith llygredd ar ansawdd dŵr ymdrochi a'r amgylchedd yn gyffredinol.

Yng nghyfarfod llawn y Cyngor ar 18 Gorffennaf, 2022, rhoddwyd atebion i ddau gwestiwn cyhoeddus ynghylch gweithredu gweithfeydd trin carthion / gorsafoedd

pwmpio carthion yng nghyffiniau Bae'r Tŵr Gwyllo (a elwir yn lleol yn Watch Tower Bay). Fel yr eglurwyd ar y pryd, nid oes gan y Cyngor unrhyw awdurdodaeth dros y cyfleusterau hyn. Dŵr Cymru (DC) sy'n gyfrifol amdanynt, ac mae eu gweithrediadau'n cael eu rheoleiddio gan Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), dan Drwyddedau Amgylcheddol. Mae'r trwyddedau hyn yn rhagnodi terfynau penodol ar rai gollyngiadau amgylcheddol. Fel yr hysbyswyd hefyd, bydd achlysuron lle gall gollyngiadau heb eu cynllunio o'r gollyngfeydd carthffosydd cyfun ddigwydd ac mae CNC yn ymchwilio i ollyngiadau o'r fath, ac yn dibynnu ar y rhesymau dros y tramgwydd, gall camau gorfodi ddilyn.

Un o'r gwendidau wrth geisio gwella ansawdd y dŵr yn y lleoliad hwn yn 2022, oedd nad oedd unrhyw fonitro ansawdd dŵr rheolaidd yn digwydd, gan nad oedd y traeth wedi'i ddynodi ar gyfer ymdrochi. Roedd yr ymatebion bryd hynny'n esbonio sut roedd swyddogion y Cyngor yn gweithio gyda grwpiau ymdrochi lleol wrth wneud cais i gael Bae'r Tŵr Gwyllo wedi'i ddynodi'n draeth ymdrochi. Roedd hyn yn bwysig iawn, oherwydd er bod defnyddwyr y traeth wedi gweld carthion yn cael eu gollwng ar y traeth hwn, nid oedd effeithiau manwl hyn ar ansawdd dŵr dros y tymor ymdrochi yn hysbys.

Roedd y cais hwn yn llwyddiannus a dechreuodd samplu ansawdd dŵr ymdrochi ym Mae'r Tŵr Gwyllo ar gyfer tymor ymdrochi 2023. Ym Mae'r Tŵr Gwyllo, 3 o'r 20 darlleniad a gymerwyd oedd yn achosi'r pryder mwyaf ac roedd yn ymddangos eu bod yn gysylltiedig â glaw trwm ar yr amseroedd samplu. Gan fod y safon ansawdd yn seiliedig ar fesur ystadegol o'r holl samplau a gymerwyd dros gyfnod treigl o bedair blynedd, roedd y 3 canlyniad gwael hyn dros gyfnod mesur byr o 1 flwyddyn, yn golygu bod Bae'r Tŵr Gwyllo yn cael y dosbarthiad ymdrochi gwael.

Mae Traeth Ogwr hefyd wedi'i ddynodi'n ddŵr ymdrochi 'gwael', ac roedd y canlyniadau hefyd yn debyg gan fod nifer fach o ddarlleniadau llygredd uchel iawn yn effeithio ar y dosbarthiad cyffredinol.

Yn achos darllen ansawdd dŵr 'gwael' ar gyfer tymor ymdrochi, mae Rheoliad 13 o Reoliadau Dyfroedd Ymdrochi 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, yn yr achos hwn, gyhoeddi cyngor yn erbyn ymdrochi yn y dyfroedd ymdrochi hwnnw, a chymryd mesurau rheoli o'r fath ag y mae'n ystyried eu bod yn ddigonol, gyda'r bwriad o atal ymdrochwyr rhag dod i gysylltiad â llygredd. Mae hyn yn golygu bod arwyddion yn cael eu gosod ym Mae'r Tŵr Gwyllo a Thraeth Ogwr ar gyfer 2024 gan gynghori'r cyhoedd i beidio ag ymdrochi. Fodd bynnag, bydd y traeth yn parhau i fod ar agor i drigolion ac ymwelwyr ei fwynhau.

Er y derbynnir nad yw cynghori yn erbyn ymdrochi ar gyfer 2024 yn sefyllfa gadarnhaol; ar gyfer y tymor ymdrochi yn dilyn y dosbarthiad, mae Rheoliad 13 hefyd yn gosod dyletswydd ar yr asiantaeth briodol, yn yr achos hwn i CNC:

- (i) Gymryd neu sbarduno'r asiantaeth priodol i gymryd mesurau rheoli wrth y dŵr ymdrochi i atal, lleihau neu ddileu (fel y bo'n briodol) achosion llygredd;
- (ii) Cymryd neu sbarduno asiantaeth priodol i gymryd mesurau rheoli wrth y dŵr ymdrochi fel y mae'n ystyried eu bod yn ddigonol gyda'r bwriad o atal ymdrochwyr rhag dod i gysylltiad â llygredd;

- (iii) Hysbysu'r awdurdod lleol sy'n rheoli'r dŵr ymdrochi; a
- (iv) Nodi'r rhesymau pam y mae'r dŵr ymdrochi wedi methu â chyflawni dosbarthiad o "ddigonol".

Felly, mae'n ofyniad cyfreithiol ar y Rheoleiddiwr i geisio gwella ansawdd y dŵr ymdrochi ar y traeth hwn a hefyd yn Ogwr, ac mae'r Cyngor yn bwriadu gweithio mewn partneriaeth â CNC, DC ac unrhyw sefydliadau eraill sy'n rhyddhau dŵr budr i'r traethau hyn, er mwyn sicrhau bod y gwelliannau hyn yn cael eu gwneud.

Yn unol â hyn, ym mis Ebrill eleni bydd Pwyllgor Craffu Adfywio a'r Amgylchedd y Cyngor yn ystyried adroddiad yn manylu ar faterion ansawdd dŵr ymdrochi ar bob traeth ymdrochi ym Mro Morgannwg yn 2023 ac yn adolygu pa gynlluniau sydd gan CNC a DC i wella'r traethau hynny nad ydynt yn cael eu hystyried naill ai'n dda neu'n rhagorol ar hyn o bryd. Bydd swyddogion CNC a DC yn bresennol yn y cyfarfod hwn a bydd cyfle i'r cyhoedd gymryd rhan weithredol mewn trafodaethau.

Mae'n bwysig nodi na fydd gwelliannau yn anffodus yn digwydd dros nos. Mewn rhai achosion, bydd angen buddsoddiad sylweddol hyd yn oed i leihau nifer yr achosion o systemau carthffosiaeth cyfun sy'n gollwng i'r môr. Fodd bynnag, dyma ddechrau proses y mae'r Cyngor a'i swyddogion technegol yn ymwneud yn fawr â hi. Gallaf roi sicrwydd i chi hefyd y bydd y Cyngor yn gwneud popeth o fewn ei allu i graffu ar y mater hwn yn effeithiol o ystyried effaith annerbyniol llygredd ar ein harfordir.

881 YSTYRIED YR HYSBYSIAD O GYNNIG CANLYNOL [A GYFLWYNWYD GAN Y CYNGHORWYR DR. I.J. JOHNSON AC M.J. HOOPER] –

Trafodwyd y Rhybudd o Gynnig isod, a gynigiwyd gan y Cynghorydd Dr. Johnson ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Hodges yn y cyfarfod.

DIWYGIO'R CYFANSODDIAD 4.25.4

Mae'r Cyngor yn croesawu cyflwyno pleidleisio electronig, sy'n caniatáu i Aelodau bleidleisio'n brydlon ar faterion sy'n cael eu trafod, ac sydd fel arfer yn gyflymach na galwad gofrestr.

Fodd bynnag, mae galw cofrestr o Aelodau o'r fath yn rhoi tryloywder i Gynghorwyr eraill a'r cyhoedd ynghylch pleidleisiau Cynghorwyr.

O dan y Cyfansoddiad presennol, mae'n ofynnol i chwe Aelod ofyn am bleidlais wedi'i chofnodi, pan fydd y dechnoleg yn caniatáu inni dderbyn y wybodaeth hon heb weithdrefn hynafol o'r fath.

Er mwyn gwella tryloywder, mae'r Cyngor yn diwygio Erthygl 4.24.5 y Cyfansoddiad fel a ganlyn:

“4.24.5 Pleidlais a Gofnodwyd

Caiff aelod ofyn i'r enwau o blaid ac yn erbyn y cynnig neu'r gwelliant neu'n atal rhag pleidleisio gael eu cymryd i lawr yn ysgrifenedig a'u cynnwys yn y cofnodion.”

Cyflwynodd Arweinydd y Cyngor newid i'r Cynnig fel y nodir isod, a eiliwyd gan y Cyngorydd Brooks ac a dderbyniwyd gan y Cyngorydd Dr. Johnson, gyda chaniatâd y Cyfarfod –

“Gall aelod sy'n bresennol yn y cyfarfod ofyn i'r enwau o blaid ac yn erbyn y cynnig neu'r gwelliant neu sy'n ymatal rhag pleidleisio gael eu tynnu i lawr yn ysgrifenedig a'u cynnwys yn y cofnodion. Bydd cais am bleidlais wedi'i recordio yn drech na'r galw am bleidlais.”

Wrth gyflwyno'r cynnig, dywedodd y Cyngorydd Dr. Johnson ei fod wedi bod cyn y pandemig yn ddigon hawdd gwybod yn union beth oedd yn digwydd mewn cyfarfod, roedd yr holl Aelodau bryd hynny yn bresennol yn y Siambr a byddai pobl yn codi eu llaw yn ôl yr angen i bleidleisio. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi, er mwyn cadw cofnod o bleidlais mewn cyfarfod, bod yn ofynnol i chwe Aelod ofyn am bleidlais wedi'i chofnodi yn cael ei chynnal. Wrth gynnal cyfarfodydd o bell a heb gyfleuster i gofnodi pleidlais yn electronig, am nifer o flynyddoedd byddai enwau 54 o aelodau'n cael eu darllen i glywed pob ymateb a oedd yn cymryd llawer o amser. Gan fod gan y Cyngor y cyfleuster ar gyfer pleidleisio electronig erbyn hyn roedd y cynnig felly'n cael ei gyflwyno.

Roedd Arweinydd y Cyngor ynghyd ag Arweinwyr Grwpiau eraill ac Aelodau'r Cyngor a siaradodd yn y cyfarfod yn gefnogol o'r cynnig.

Fodd bynnag, at ddibenion cysondeb ac yn unol â'r Cyfansoddiad, dywedodd yr Arweinydd ei bod wedi ymgynghori â'r Swyddog Monitro ar newid arfaethedig i'r cynnig.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar y newid uchod a gynigiwyd gan Arweinydd y Cyngor fel a ganlyn:-

Aelodau	Canys	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	x		
Julie Aviet	x		
Gareth Ball	x		
Rhiannon Birch	x		
Bronwen Brooks	x		
Gillian Bruce	x		

Ian Buckley	x		
Lis Burnett	x		
Samantha Campbell	x		
George Carroll	x		
Christine Cave	x		
Charles Champion	x		
Janice Charles	x		
Millie Collins	x		
Marianne Cowpe	x		
Pamela Drake	x		
Vincent Driscoll	x		
Anthony Ernest	x		
Robert Fisher	x		
Christopher Franks	x		
Wendy Gilligan	x		
Russell Godfrey	x		
Emma Goodjohn	x		
Ewan Goodjohn	x		
Stephen Haines	x		
Howard Hamilton	x		
Sally Hanks	x		
William Hennessy	x		
Nic Hodges	x		
Catherine Iannucci	x		
Gwyn John	x		

Dr. Ian Johnson	x		
Susan Lloyd-Selby	x		
Julie Lynch-Wilson	x		
Kevin Mahoney	x		
Naomi Marshallsea	x		
Michael Morgan	x		
Jayne Norman	x		
Helen Payne	x		
Elliot Penn	x		
Sandra Perkes	x		
Ian Perry	x		
Joanna Protheroe	x		
Ruba Sivagnanam	x		
Carys Stallard	x		
Neil Thomas	x		
Rhys Thomas	x		
Steffan Wiliam	x		
Margaret Wilkinson	x		
Eddie Williams	x		
Mark Wilson	x		
Nicholas Wood	x		
CYFANSWM	52		

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD – Y DYLID disodli paragraff 4.24.5 o'r enw Pleidlais Gofnodedig o Gyfansoddiad y Cyngor â'r paragraff isod:-

Gall aelod sy'n bresennol yn y cyfarfod ofyn i'r enwau o blaid ac yn erbyn y cynnig neu'r gwelliant neu sy'n ymatal rhag pleidleisio gael eu cymryd i lawr yn ysgrifenedig a'u cynnwys yn y cofnodion. Bydd cais am bleidlais a gofnodwyd yn diystyru galw am bleidlais.

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar y ddadl a'r penderfyniad yn y cyfarfod.

ON – Nodwyd bod y bleidlais ar y sgrin wedi dangos 49 pleidlais electronig gyda thri Aelod yn y Siambr yn codi eu dwylo i gefnogi'r Cynnig wedi'i ddiwygio.

882 ADRODDIAD BLYNYDDOL TERFYNOL Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO 2022/23 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad, gan ddweud bod Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ystyried a chymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Terfynol 2022/23 yn y cyfarfod ar 11 Rhagfyr, 2023 (Cofnod Rhif 635 yn cyfeirio). Cyflwynwyd yr adroddiad drafft i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 18 Medi 2023 ac roedd sylwadau'r Aelodau ym mharagraffau 1.2 yr adroddiad eglurhaol a 3.2 y prif adroddiad.

Dangosodd yr adroddiad sut yr oedd y Pwyllgor wedi cyflawni ei gyloch gorchwyl yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor fel y nodir gan Fesur Llywodraeth Leol 2011 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Roedd wedi cyflawni hyn drwy ganolbwyntio ar ei gyfrifoldebau craidd yn ystod y flwyddyn.

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO Adroddiad Blynyddol terfynol y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio 2022/23.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan roi sylw i Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a'r gofyniad i'r Cyngor Llawn ei ystyried.

883 CANLLAW I SIARAD CYHOEDDUS YN ADOLYGIAD Y PWYLLGOR CYNLLUNIO (CYF) –

Dechreuodd yr Arweinydd drwy roi gwybod i'r Cyngor ym mis Rhagfyr 2014 y dylid cymeradwyo Canllaw i Siarad yn Gyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio. Cynhaliwyd adolygiad o'r Canllaw yn ddiweddar, a chyflwynwyd Canllaw diwygiedig awgrymedig, yn Atodiad A i'r adroddiad, i'r Pwyllgor Cynllunio i'w gymeradwyo a'i gyfeirio at y Cyngor Llawn i'w benderfynu'n derfynol yn amodol ar unrhyw ddiwygiadau a argymhellwyd gan y Pwyllgor. Roedd y Canllaw hefyd wedi'i ddiweddarau ar ôl gweithredu Polisi Cyfarfodydd Aml-Leoliad diwygiedig y Cyngor, a gytunwyd gan y Cabinet ar 7 Medi, 2023. Heb unrhyw sylwadau, cwestiynau nac awgrymiadau yn cael eu codi gan y Pwyllgor Cynllunio, roeddent wedi penderfynu cymeradwyo'r

Canllaw a'i gyfeirio at y Cyngor Llawn i'w benderfynu'n derfynol. Symudodd yr Arweinydd yr argymhellion a eiliwyd gan y Cyngorydd Brooks.

Wrth ystyried y Canllaw diwygiedig, dywedodd y Cyngorydd Mahoney, yn ei farn ef, y dylid rhoi mwy na thair munud i Aelodau Etholedig Cyngor Bro Morgannwg nad oeddent yn Aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio i siarad yn y cyfarfod i wneud sylwadau. Dywedodd nifer o aelodau'r Cyngor eu bod yn cytuno gyda'r awgrym bod nifer y munudau yn cael eu cynyddu i bum munud.

Roedd yr Arweinydd, wrth nodi y byddai'r gwelliant hwn yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor, hefyd yn awgrymu y gofynnir i Gadeirydd y Pwyllgor Cynllunio mewn cydweithrediad ag Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio ystyried adolygu'r Canllaw yn fwy rheolaidd er mwyn gwneud unrhyw awgrymiadau pellach i'r Canllaw fel y bo'n briodol.

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO'r Arweinlyfr diwygiedig i Siarad Cyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio, sydd ynghlwm yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Pwyllgor Cynllunio ar 25 Ionawr, 2024 (Cofnod Rhif 731), yn amodol ar ddiwygio'r Canllaw Siarad Cyhoeddus ar Gynllunio i ddarllen y ddogfen honno. cynyddu'r amser siarad ar gyfer Aelodau Etholedig Cyngor Bro Morgannwg nad ydynt ar y Pwyllgor Cynllunio o dri munud i bum munud.

Rheswm dros y penderfyniad

O ystyried cynnwys yr adroddiad, trafodaethau yn y cyfarfod ac yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor.

884 SIARAD CYHOEDDUS YNG NGHYFARFODYDD IS-BWYLLGOR HAWLIAU TRAMWY CYHOEDDUS (CYF) –

Diben yr adroddiad oedd rhoi gwybod i'r Aelodau am yr adolygiad a gynhaliwyd a chyflwyno Canllaw'r Is-bwyllgor ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus (HTC) ar Siarad yn Gyhoeddus wedi'i ddiweddarau (yn y Canllaw), a oedd ar gael i hyrwyddo'r swyddogaeth siarad cyhoeddus yng nghyfarfodydd Is-bwyllgor y Pwyllgor Cynllunio.

Daeth y canllaw i rym ar 17 Awst, 2015. Ar ôl gweithredu Polisi Cyfarfodydd Aml-leoliad diwygiedig y Cyngor, a gytunwyd gan y Cabinet ar 7 Medi 2023, cynhaliwyd adolygiad o'r Canllaw.

Wrth gynnal yr adolygiad, cynhaliwyd ymgynghoriad gyda swyddogion fel yr amlinellwyd ar dudalen eglurhaol yr adroddiad, a diwygiwyd y Canllaw i gydfynd yn well â'r trefniadau siarad cyhoeddus a oedd ar waith yn y Pwyllgor Cynllunio.

O ystyried y trafodaethau yn y cyfarfod mewn perthynas â'r Canllaw i Siarad Cyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio, awgrymwyd gan y Cyngorydd Dr. Johnson fod y Canllaw i Siarad Cyhoeddus ar gyfer Hawliau Tramwy Cyhoeddus hefyd yn cael ei ddiwygio i gynnwys pum munud o amser siarad ar gyfer Aelodau Etholedig Cyngor Bro Morgannwg nad oeddent yn Aelodau o'r Is-bwyllgor Hawliau Tramwy Cyhoeddus. Cytunodd yr Arweinydd â'r gwelliant arfaethedig hwn, ac wedi hynny

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO'r Canllaw diwygiedig i Siarad Cyhoeddus yn yr Is-bwyllgor Hawliau Tramwy Cyhoeddus, sydd ynghlwm yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Pwyllgor Cynllunio ar 25 Ionawr, 2024 (Cofnod Rhif 732), yn amodol ar ddiwygio'r canllaw i ddarllen. cynyddu'r amser siarad cyhoeddus ar gyfer Aelodau Etholedig Cyngor Bro Morgannwg nad oeddent ar yr is-bwyllgor HTC o dri munud i bum munud.

Rheswm dros y penderfyniad

O ystyried cynnwys yr adroddiad, trafodaethau yn y cyfarfod ac yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor.

885 DEFNYDDIO PWERAU ARGYFWNG Y PRIF WEITHREDWR (PW) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o Bwerau Argyfwng y Prif Weithredwr fel y'u cynhwyswyd yn yr adroddiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar Gyfansoddiad y Cyngor.

886 YMGYNGHORI Â THRETHDALWYR ANNOMESTIG (PW) –

Er mwyn cydymffurfio â Rheoliadau Talwyr Ardrethi Annomestig (Ymgynghori) 1992 (Offeryn Statudol Rhif 3171), rhoddwyd hysbyseb yn gwahodd talwyr ardrethi annomestig i ystyried cEynigion gwariant y Cyngor ac i gyflwyno sylwadau ar yr un peth yn y Western Mail ar 23 Chwefror, 2024.

Anfonwyd copïau o gynigion gwariant y Cyngor at dalwyr ardrethi annomestig lleol, a wahoddwyd i gyflwyno unrhyw sylwadau erbyn hanner dydd ar 6 Mawrth, 2024.

Ar ôl i'r Arweinydd roi gwybod i'r Cyngor na chafwyd unrhyw ymatebion o ganlyniad i'r ymgynghoriad,

PENDERFYNWYD – NODI'r sefyllfa a chan ystyried y ffaith na dderbyniwyd unrhyw ymatebion i'r ymgynghoriad.

Rheswm dros y penderfyniad

Cydymffurfio â Rheoliadau Trethdalwyr Annomestig (Ymgynghori) 1992 (Offeryn Statudol Rhif 3171).

887 DIWYGIADAU I GYFANSODDIAD Y CYNGOR (SM / PGCD) –

Achubodd yr Arweinydd ar y cyfle i gynghori'r Cyngor bod y Cyfansoddiad yn cael ei adolygu yn ôl yr angen er mwyn sicrhau llywodraethu da a chysondeb dull

gweithredu. Tynnodd yr Arweinydd sylw at nifer y newidiadau arfaethedig fel yr adlewyrchir yn Crynodeb Gweithredol yr adroddiad ac wedi hynny symudodd, ar secondiad gan y Cynghorydd Brooks, yr argymhellion fel a gynhwysir yn yr adroddiad.

PENDERFYNWYD –

- (1) CYMERADWYO'r newidiadau i ddirprwyaethau swyddogion perthnasol fel y nodir ym mharagraffau 2.2 i 2.6 o'r adroddiad a diwygio Adran 26 y Cyfansoddiad yn unol â hynny.
- (2) CYMERADWYO'r newid i'r ddirprwyaeth berthnasol fel y nodir ym mharagraff 2.7 o'r adroddiad, yn amodol ar gytuno ar y cyfeiriad yn eitem 13(b) Polisi Gorfodi Twyll Corfforaethol ar raglen y Cyngor.

Rheswm dros y penderfyniadau

(1&2) Diweddarau'r Cynllun Dirprwyo Swyddogion o fewn y Cyfansoddiad presennol.

888 PREMIYMAU TRETH Y CYNGOR AR EIDDO GWAG HIRDYMOR AC AIL GARTREFI (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad. Diben yr adroddiad oedd ceisio cymeradwyaeth i'r polisi gael ei fabwysiadu ar gyfer Treth Gyngor Eiddo Gwag Hirdymor ac Ail Gartrefi yn 2024-25.

Roedd nifer o bobl wedi ymateb i'r ymgynghoriad a gynhaliwyd yn 2022 a lywiodd benderfyniad y Cyngor y flwyddyn flaenorol. Ers hynny, roedd nifer yr ail gartrefi a nodwyd wedi codi o 402 i 508. Dywedodd yr Arweinydd fod grantiau ar gael drwy'r Cyngor i unrhyw un sydd â thŷ i'w adnewyddu i'w ddefnyddio eto ar gyfer pobl ym Mro Morgannwg oedd angen cartrefi. Ar hyn o bryd roedd diffyg sylweddol o ran y cartrefi a oedd ar gael, ac roedd yn iawn annog dychwelyd eiddo gwag i'w ddefnyddio gan bobl leol. Cydnabuwyd fodd bynnag fod eithriadau, fel profiant, a allai effeithio ar yr amser y byddai'n ei gymryd i adnewyddu eiddo i'w ddefnyddio eto.

Holodd y Cynghorydd Mahoney am y broses o benderfynu am ba mor hir yr oedd eiddo wedi bod yn wag, sut roedd y broses yn gweithio a sut y byddai'r broses yn cael ei monitro.

Dywedodd y Cynghorydd Dr. Johnson ei fod yn cytuno â'r Polisi wrth i'r cynnig geisio am daliad ychwanegol o ran yr hiraf y byddai'r eiddo'n aros yn wag. Dywedodd ei fod wedi galw am breimymau ychwanegol ar ail gartrefi am nifer o flynyddoedd, gan ddweud ei fod yn gobeithio gweld a fyddai hyn yn cael effaith ar leihau nifer y cartrefi sy'n cael eu hystyried yn ail gartrefi ar ôl cyflwyno ardoll. Ond os na fydd, dywedodd y byddai gan y Cyngor o leiaf yr arian i'w ddefnyddio ar gyfer trigolion eraill y Fro.

Dywedodd yr Arweinydd, mewn ymateb, fod yna ystod o eithriadau gwahanol ac y byddai'r Tîm Treth Gyngor yn fwy na pharod i esbonio'r eithriadau i bobl ac y gellid darparu ymateb llawn i'r Aelodau ynglŷn â sut y byddai hyn yn cael ei fonitro ar ôl y

cyfarfod. Fodd bynnag, dywedodd yr Arweinydd hefyd y gallai fod yn ddefnyddiol pe bai'r Pwyllgor Craffu af Gartrefi a Chymunedau Diogel yn dymuno galw am adroddiad yn ddiweddarach ar y broses a sut roedd yr eithriadau'n gweithio.

Yr oedd wedi hynny,

PENDERFYNWYD –

- (1) Y DYLLID cytuno ar y polisi o ran peidio â chaniatáu unrhyw lefel o ddisgownt ar gyfer anheddau gwag sydd wedi aros felly am 6 mis y cytunwyd arno ar gyfer 2023-24 ar gyfer 2024-25.
- (2) CYTUNO ar y premiwm eiddo gwag hirdymor o 100% ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24 a pharhau ar gyfer eiddo o'r fath o 2024-25 sy'n parhau felly am y cyfnod hyd at (ond heb gynnwys) 24 mis.
- (3) O 1 Ebrill, 2024 ymlaen, bod premiwm o 150% yn cael ei gyflwyno ar gyfer eiddo gwag hirdymor sydd wedi aros felly am gyfnod di-dor o 24 mis neu fwy.
- (4) O 1 Ebrill, 2025 ymlaen, bod premiwm o 200% yn cael ei gyflwyno ar gyfer eiddo gwag hirdymor sydd wedi aros felly am gyfnod parhaus o 36 mis neu fwy.
- (5) BOD y polisi i gyflwyno premiwm o 100% ar ail gartrefi ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 yn cael ei gytuno a'i ailddatgan.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Roedd yn ofynnol i'r Cyngor benderfynu ar ei bolisi ar ddisgowntiau mewn perthynas ag anheddau gwag fel y'u diffinnir yn nosbarthiadau A, B ac C i Reoliadau Treth y Cyngor (Dosbarth Rhagnodedig o Anheddau) (Cymru) 1998 bob blwyddyn.
- (2&4) Roedd yn ofynnol i'r Cyngor benderfynu ar ei bolisi ynghylch premiymau mewn perthynas ag eiddo gwag hirdymor fel y'i diffinnir yn Adrannau 12A a 12B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Tai (Cymru) 2014.
- (3) Ar ôl adolygu gweithrediad y premiwm ar gyfer eiddo gwag hirdymor a gyflwynwyd o ddechrau 1 Ebrill 2023, teimlwyd y gallai cynnydd syth i lefelau'r premiwm fel y cynigiwyd yn flaenorol wrthweithio bwriad y polisi, sef dod ag eiddo gwag hirdymor yn ôl i ddefnydd, pe bai lefel y taliadau dyledus yn rhwystro gwaith angenrheidiol i wneud annedd yn gyfanheddol. O'r herwydd, teimlwyd y byddai ymagwedd fesul cam yn fwy cydnaws â'r polisi i sicrhau bod eiddo gwag hirdymor yn cael eu targedu.
- (5) Roedd yn ofynnol i'r Cyngor benderfynu ar ei bolisi ynghylch premiymau mewn perthynas ag ail gartrefi fel y'i diffinnir yn Adrannau 12A a 12B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

889 POLISI GORFODI TWYLL CORFFORAETHOL (CYF) –

Roedd y Cabinet wedi ystyried yr adroddiad ar 25 Ionawr, 2024 (Cofnod Rhif C220) ynghyd â'r cyfeiriad gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio 11 Rhagfyr, 2023 (Cofnod Rhif 636) ac roedd wedi cyfeirio'r un peth at y Cyngor i'w ystyried a'i gymeradwyo. O ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau blaenorol yn y cyfarfod yn gynharach yn y cyfarfod mewn perthynas â'r adroddiad dan y teitl diwygiadau i'r Cyfansoddiad, cafodd ei ddilyn wedi hynny

PENDERFYNWYD – Y DYLLID diweddarau'r adroddiad a'r Cynllun Dirprwyo Swyddogion a darpariaethau perthnasol yn y Cyfansoddiad presennol i adlewyrchu'r newidiadau y cyfeiriwyd atynt yn yr adroddiad ac fel y'u hystyriwyd yn gynharach yn yr agenda o dan yr adroddiad ar Ddiwygiadau i'r Cyfansoddiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Diweddarau'r Cynllun Dirprwyo Swyddogion a darpariaethau perthnasol o fewn y Cyfansoddiad presennol i adlewyrchu'r newidiadau a amlinellwyd yn yr adroddiad ac fel y'u hystyriwyd o dan adroddiad cynharach yn yr agenda.

890 CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL DRAFFT CYNGOR BRO MORGANNWG 2024-25 (CYF) –

Roedd y Cabinet wedi ystyried yr adroddiad ar 22 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C248) ac roedd wedi cyfeirio'r un peth at y Cyngor i'w ystyried a'i gymeradwyo.

Manteisiodd yr Arweinydd ar y cyfle i atgoffa'r Aelodau bod y drafft cychwynnol wedi cael ei ystyried gan y Cabinet a'r Pwyllgorau Craffu gyda'r drafft diwygiedig yn dod yn ôl i'r Cabinet ac i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol. Roedd yr Aelodau wedi dweud eu bod wedi bod yn falch o'r ffordd y cyflwynwyd yr adroddiad a oedd yn dangos sut roedd eu hadborth wedi'i gynnwys, gyda'r Aelodau hefyd yn gallu gweld yn hawdd lle roedd y newidiadau wedi'u gwneud.

Gan nad oedd unrhyw sylwadau pellach, yr oedd

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO'r Cynllun Cyflawni Blynyddol drafft 2024-25, fel yr oedd ynghlwm yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Cabinet ar 22 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C248).

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

891 CYLLIDEB DDRAFFT 2024/25 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2024/25 I 2028/29 (CYF) –

Dywedodd yr Arweinydd fod y cynigion wedi'u cyhoeddi ddiwedd yr wythnos flaenorol, cyn bod ffigurau setliad Llywodraeth Cymru ar gael. Nid oedd unrhyw

newidiadau i'r setliad cyffredinol yn dilyn y cyhoeddiad hwnnw ond roedd manylion ychwanegol ynghylch yr Aseiad Gwario Safonol a fanylwyd wedyn yn y wybodaeth atodol a ddsbarthwyd i'r holl Aelodau a'i chyhoeddi ar-lein cyn cyfarfod y Cabinet ar 29 Chwefror, 2024.

Roedd y Cyngor yn wynebu pwysau ariannol sylweddol o fwy na £38m i ddechrau ac roedd wedi gwneud gwaith sylweddol i liniaru'r pwysau hynny. O ganlyniad, ni fu'n bosibl ariannu dyfarniadau cyflog yn llawn ac roedd adnoddau cyfyngedig i fodloni gofynion llawn darparwyr gofal i fodloni twf demograffig yn llawn a chymhlethdod y gwasanaethau angenrheidiol.

Nid oedd cynnydd o 3.4% yn y grant a dderbyniwyd gan y Cyngor gan Lywodraeth Cymru ochr yn ochr â'r cynnydd arfaethedig o 6.7% yn y Dreth Gyngor yn ddigon i dalu'r costau ychwanegol.

Byddai cyhoeddiad pellach ar gyllideb y DU ar yr un diwrnod y byddai'r adroddiad yn cael ei ystyried gan y Cyngor Llawn, ac roedd i'w weld o hyd a fyddai unrhyw gyllid pellach ar gael i Lywodraeth Leol, ond ni ddisgwylid y byddai unrhyw faterion pellach i'r Cyngor eu hystyried ar 6 Mawrth.

Cynhaliwyd ymgynghoriad ar sut i ddyrannu'r adnoddau sydd ar gael gan gynnwys ymgynghoriad 4 wythnos ar gyllideb gyhoeddus, ystyriaeth gan bum Pwyllgor Craffu'r Cyngor a'r arolwg 'Bywyd yn y Fro' lle gofynnwyd i drigolion am eu barn ar yr hyn yr oeddent yn ei ddisgwyl gan y Cyngor, lle'r oedd trigolion yn cefnogi'r uchelgais i dargedu adnoddau i ofal cymdeithasol, tai fforddiadwy ac ysgolion ac yn llai cefnogol o unrhyw gynnydd y Dreth Gyngor a chynnydd mewn taliadau dewisol yn ôl cyfradd chwyddiant.

Roedd lefelau'r Dreth Gyngor ym Mro Morgannwg yn is na chyfartaledd Cymru ac yn is na lefel y codiadau disgwylidig i lawer o awdurdodau ledled Cymru, gyda 10% neu fwy wedi cael eu cynnig gan rai.

Cafwyd trafodaethau manwl yn y Pwyllgor Craffu ond ni chynigiwyd unrhyw ddewisiadau eraill cyn eu hystyried yn y Cyngor Llawn lle'r oedd yn anodd ystyried cynigion bryd hynny a sicrhau cyllideb gytbwys fel yr oedd y gofyniad cyfreithiol i'r Awdurdod ei wneud, ond byddai dadl llawn yn y Cyngor Llawn ar y diwrnod.

Roedd y cynnig ynghylch codi tâl am doiledau mewn ardaloedd arfordirol wedi cael ei ddileu gan fod yr Aelodau'n teimlo nad oedd hynny'n rhywbeth y gallent ei gefnogi a byddai'r arbediad o £5k i'w weld mewn manau eraill. Roedd y rhaglen arbedion £7.7m y flwyddyn nesaf yn dactegol yn bennaf ac yn edrych ar sut i ddarparu a darparu gwasanaethau'n fwy effeithiol, ynghyd â rhai mentrau trawsnewidiol, gan y byddai cael rhaglen arbedion arall gwerth miliynau o bunnoedd y flwyddyn nesaf yn heriol.

Dywedodd yr Arweinydd ymhellach fod y Cabinet a'r swyddogion wedi bod yn gweithio ar y gyllideb ers mis Mehefin 2023. Ym mis Gorffennaf 2023 roedd y Cabinet wedi cyfeirio'r Strategaeth Ariannol at bob Pwyllgor Craffu ac roedd mis Tachwedd wedi dod â'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig wedi'i adnewyddu. Roedd y Nadolig wedi ei ganslo i lawer o'r swyddogion a nifer o Aelodau Cabinet. Nid oedd y

pethau yr oedd wedi gobeithio eu gwneud bellach yn bosibl nes y gellid lleihau'r bwloch cyllid i lefel resymol. Ym mis Ionawr 2024 cyflwynwyd y gyllideb ddrafft i'r holl Bwyllgorau Craffu a fynychwyd gan Aelodau'r Cabinet a oedd wedi gwrandao ar y trafodaethau. Roedd rhai pethau a ddywedodd yn annymunol, ddim yn boblogaidd ac a oedd wedi cael eu derbyn yn anfodlon, ond gwnaed un argymhelliad a dderbyniwyd gan y Cabinet bod y taliadau arfaethedig i doiledau arfordirol yn cael eu dileu.

Roedd y gyllideb heno, meddai, yn cynnig cyllideb gytbwys, a oedd yn ofynnol i'w chyflwyno erbyn 11 Mawrth, roedd ystyriaethau ar ei chyfer wedi cynnwys yr arian y byddai'r Cyngor yn ei dderbyn o'r Dreth Gyngor a chan fod y Cyngor eisiau parhau i gefnogi gwasanaethau bysus a pheidio â chodi ffioedd parcio ceir ar strydoedd ac ati, roedd Treth Gyngor o 6.7% yn cael ei chynnig. Y gyllideb hefyd oedd meddai ar sail cefnogi'r rhai mwyaf bregus i'r Cyngor.

Wrth gyfeirio at yr Arolwg Byw yn y Fro yn ddiweddar, dywedodd mai'r brif flaenoriaeth i breswylwyr oedd hygyrchedd hawdd i ofal a gofal iechyd, yr ail flaenoriaeth y gallu i brynu neu rentu cartref o ansawdd da. Nid oedd yr argyfwng costau byw hefyd wedi diflannu, yn yr adborth a gafwyd dywedodd 60% o'r ymatebwyr eu bod wedi dewis peidio â rhoi'r gwres ymlaen ar brydiau, a dywedodd 44% ohonynt na allent dalu bil annisgwyl o £850, felly pe bai eu boeler yn torri dyna fyddai hi.

Roedd yna nifer o bwysau ar y Cyngor, roedd pwysau o ran demograffeg nid yn unig nifer y bobl ond cymhlethdod a maint yr angen, bywydau pobl a phrofiad byw yn amrywiol iawn yn y Fro ac o ganlyniad roedd yr angen yn amrywiol iawn. Ers y pandemig roedd y Cyngor yn ymwybodol bod trigolion hŷn wedi mynd yn fwy ynysig, yn fwy bregus ac angen mwy o ofal. Roedd pobl ifanc yn cael trafferth gyda gorbryder ac roedd problemau ymddygiad ar draws y Fro gyda'r Cyngor yn gorfod ystyried amrywiaeth o ffyrdd i ddiwallu anghenion o'r fath. Roedd ailgynllunio gwasanaethau yn cael eu hystyried ac yn chwilio am ffyrdd o wneud pethau'n fwy effeithiol. Byddai adolygiadau o'r gwasanaeth glanhau strydoedd, sbwriel ac ati, yn cael eu cynnal yn ogystal â newid trawsnewidiol. Cyfeiriodd yr Arweinydd at feysydd eraill o waith da a oedd wedi digwydd, a oedd wedi cynnwys ail-lunio'r gwasanaethau Llyfrgell, roedd Big Fresh hefyd yn darparu nid yn unig Prydau Ysgol Am Ddim Cyffredinol i blant cynradd, ond hefyd yn darparu gwarged y gellir ei ailfuddsoddi mewn ysgolion. Roedd cynhyrchu incwm yn cael ei ystyried yn ogystal â chynhyrchu incwm o ffioedd a thaliadau am wasanaethau anstatudol. Er bod y sefyllfa ariannol yn anodd roedd y Cyngor, drwy ei gyllideb arfaethedig, yn dal i ddarparu llawer o wasanaethau.

Cyfeiriodd yr Arweinydd hefyd at agweddau eraill ar ddarpariaeth y Cyngor, fel bob wythnos roedd 105 rownd ailgylchu allan yn y cymunedau gyda phob cerbyd yn casglu o 550 eiddo y dydd. O ganlyniad, mae dros 850 o lorïau cymalog yn llawn deunydd y gellid eu gwerthu neu eu hailddefnyddio gyda'r flwyddyn hon yn rhagweld incwm o rhwng £1.2m a £1.4m o brosesu ailgylchu yn y cyfleuster ailgylchu newydd. Gyda chefnogaeth trigolion roedd y Cyngor wedi llwyddo i sicrhau canlyniad ailgylchu dros 70% a dod yn un o'r goreuon yng Nghymru, un o'r goreuon yn y DU ac mewn gwirionedd yn un o'r goreuon yn Ewrop.

Roedd y Cyngor hefyd yn rheoli 30 o Barciau Nodwedd, 21 Maes Hamdden, 13 Parc Cadwraeth, 88 Ardal Chwarae a 9 ardal Sgleffyrddio ac mae ganddo 38 cae pêl-droed, 13 cae pêl-droed mini ochr yn ochr â chaeau rygbi, criced, ac ati sydd i gyd yn dal i gael eu cefnogi. Dros y 3 blynedd diwethaf roedd y Cyngor wedi darparu dros 177,000 metr o lwybrau teithio llesol defnydd a rennir fel llwybrau cerdded a beicio. Cynigiodd y Cyngor hyfforddiant i gerddwyr ifanc, darparodd lochesi beicio mewn ysgolion a phrynodd feiciau i ysgolion. Roedd 20 Maes Parcio yn eiddo i'r Fro ac yn eu rheoli gyda dim ond dau o feysydd parcio canol y dref gyda ffi. Dywedodd yr Arweinydd ymhellach fod 52,567 metr sgwâr o ailosod wyneb lonydd gerbydau wedi'i wneud yn y flwyddyn, roedd 3,261 metr sgwâr o welliannau i'r troedffyrdd a gyliau dŵr wyneb wedi'u glanhau. Daeth yr Arweinydd i'r diwedd drwy ddweud y byddai'n hapus i ddosbarthu peth o'r wybodaeth gan gydnabod bod y Cyngor yn dal i ddarparu gwasanaethau. O ran ymholiadau o fesur cynhyrchiant yr oedd hi wedi clywed yn cael ei ddweud mewn cyfarfodydd, cwestiynodd sut wnaethoch chi ddewis neu fesur pa mor gynhyrchiol oedd gweithiwr gofal, sut wnaethoch chi edrych ar gynhyrchiant pan fyddwch chi wedi cael plentyn ag anghenion dysgu difrifol. Byddai'r Cyngor yn mesur lle'r oedd yn briodol gwneud hynny a daeth i ben drwy gyflwyno'r gyllideb i'r Cyngor a gafodd ei eilio'n briodol gan y Cynghorydd Brooks a gadwodd ei hawl i siarad yn ddiweddarach yn y ddadl.

Dechreuodd y Cynghorydd Carroll drwy ddweud bod y Cyngor Llafur yn gofyn i drigolion dalu mwy am lai. Dywedodd fod Llafur wedi methu dangos arweinyddiaeth a rheoli cyllidebau'n iawn a'u bod felly yn gosod toriadau i wasanaethau a chodi tâl am bethau fel casgliadau gwastraff gardd. Tynnodd sylw at yr orsaf fysiau gwerth miliynau o bunnoedd, a holodd faint yr oedd yr Awdurdod hwn yn ei wario ar amrywiaeth a chynhwysiant. Yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol roedd y Cynghorydd Cave wedi gwneud sylwadau cwbl resymol am ariannu gwasanaethau bysus yn y Fro wledig, ond yn hytrach na mynd i'r afael â phryderon y Cynghorydd Cave, roedd llawer o'r trigolion wedi dweud wrtho eu bod yn ystyried eu bod yn gais i faeddu gyda'r Cynghorydd Cave yn cael ei gyhuddo o ddefnyddio iaith ymfflamychol. Efallai ei fod yn dweud y gallai'r Arweinydd egluro i'r Cyngor ynghylch pa agwedd ar sylwadau'r Cynghorydd Cave oedd yn cael eu hystyried yn ymfflamychol. Cyfeiriodd hefyd at adroddiad diweddar lle'r oedd yr Arweinydd wedi datgan bod y toriad o 2% mewn cyfraniadau Yswiriant Gwladol a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd gan Lywodraeth Geidwadol y DU yn siomedig a'i bod wedi cadarnhau bod y Cyngor hwn yn gwrthwynebu toriadau treth i filiynau o bobl sy'n gweithio gyda'i unig dybiaeth, dywedodd, y byddai'r Arweinydd yn gwrthwynebu toriadau treth pellach a gyhoeddwyd y diwrnod hwnnw.

Roedd y codiad o 6.7% arfaethedig yn cyd-fynd â'i farn o agwedd y Weinyddiaeth y dylai trigolion dalu mwy. Roedd y cynnydd a gynigiwyd yn sylweddol uwch na chwyddiant gyda MDP yn 4% ar hyn o bryd. Roedd yn teimlo nad oedd angen y cynnydd gan fod gan y Cyngor ddegau o filiynau o bunnoedd mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio gan gynnwys £10,177m yn eistedd yn y banc yng Nghronfa'r Cyngor fel canran o gyllideb Refeniw'r Awdurdod. Pe bai'r Awdurdod yn ystyried rhewi'r Dreth Gyngor mewn termau real a'i chynyddu yn unol â chwyddiant ar 4%, byddai'n costio £2,505m ond o ystyried y swm a gedwir mewn cronfeydd wrth gefn byddai'n bosibl mynd ymhellach na hynny a thorri'r Dreth Gyngor mewn termau real, sef yr hyn y dywedodd y dylai'r Cyngor ei wneud. Byddai codiad o 3% yn costio £3.435m a fyddai, meddai, yn is na chyfradd chwyddiant. Roedd y toriad hwn mewn

termau real yn hollol wahanol i'r cynnydd o 6.7% a gynigiwyd gan Lafur a byddai'n lleihau'r pwysau ar bobl sy'n gweithio ledled y Fro, felly ar ran y Grŵp Ceidwadol cynigiodd welliant i'r gyllideb refeniw a fyddai'n trosglwyddo £3.435m o falansau Cronfa Gyffredinol y Cyngor i gefnogi'r gyllideb sylfaenol ac anogodd yr holl Aelodau i gefnogi'r gwelliant.

Dywedodd y Cynghorydd Charles, wrth eilio'r gwelliant, y gallai'r incwm ychwanegol sy'n ofynnol gan y Cyngor gael ei gymryd o gronfeydd wrth gefn yr oedd trethdalwyr Bro Morgannwg eisoes wedi cyfrannu atynt. Dywedodd ei bod yn credu mai dyma'r ffordd decaf o godi'r refeniw yn hytrach na chynyddu'r pwysau ar bob aelwyd. Yn ei barn hi, roedd rheolaeth gyllideb y Cyngor wedi cael ei chamreoli Llantwit Firsts wedi ei gefnogi gan Lafur ac roedd pobl Bro Morgannwg yn haeddu gwell.

Gofynnodd y Cynghorydd Dr. Johnson, wrth siarad ar welliant gan y Cynghorydd Carroll tra'n cadw ei hawl i siarad yn ddiweddarach ar y gyllideb arfaethedig, ar ôl gwranddo ar welliant heb ei gostio gan y Ceidwadwyr yn cymryd arian allan o'r cronfeydd wrth gefn pe bai £3.5m yn cael ei dynnu allan o'r Cronfeydd Wrth Gefn a oedd gan y Grŵp Ceidwadol unrhyw syniad sut i'w ddychwelyd gan y byddai'n amlwg yn defnyddio'r un £3.5m y flwyddyn nesaf a'r flwyddyn ar ôl hynny ac yna byddai'r Cyngor heb ddim yn y cronfeydd wrth gefn. Nid dyma'r ffordd i redeg Cyngor, gan ddweud bod y Ceidwadwyr yn anffodus wedi creu'r problemau oedd y Cyngor yn eu hwynebu. Yn 2010 roedd dyled Prydain yn £1 triliwn a nawr mae'n £2.7 triliwn felly roedd hyn yn dipyn o draed moch. Pa fath o drefn chwerthinllyd a gynyddodd neu dorri cyllideb un wlad yn seiliedig ar wariant llywodraeth mewn gwlad arall. Gan edrych ar wariant cyhoeddus yn ei gyfanrwydd roedd mwy yn cael ei wario y pen yn Llundain nag yn unman arall. Ychydig yn uwch nag yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Roedd gwariant y pen yn Llundain, yr Alban a Gogledd Iwerddon 500 gwaith yn uwch bob blwyddyn bron i 4%, hyd yn oed pe bai Cymru ond yn derbyn cyllid ar sail gyfartal gyda'r tri hyn, byddai'n gyfoethocach â thua £1.5 biliwn a dyma'r math o arian a allai drawsnewid gwasanaethau lleol y Fro a sicrhau nad oedd angen i'r Cyngor gynyddu'r Dreth Gyngor fel yr awgrymwyd, ond nid ydym yn gwneud hynny ac roedd hyn yn arwain at benderfyniadau anodd i bob un ohonom. Wrth gwrs yn yr Alban roedd Llywodraeth yr SNP wedi defnyddio rhan o'r arian ychwanegol i rewi'r Dreth Gyngor gan sylweddoli effaith y storm economaidd i deuluoedd, ond yma gyda'r gyllideb heriol ar draws Cymru mae'n rhaid i'r bobl gyffredin dalu mwy o lawer i gynnal hyd yn oed gwasanaethau sylfaenol. Daeth y Cynghorydd Dr. Johnson i ben drwy ddweud nad oedd yn derbyn y ffigurau a gyflwynwyd gan y Grŵp Ceidwadol nad oedd wedi'u costio mewn modd synhwyrol neu gyfrifol y gellid ei gynnal.

Dywedodd y Cynghorydd Wilson ei fod yn credu bod y gwelliant yn eithaf diddorol, gan y byddem yn edrych ar gynnydd o 3% yn Nhreth y Cyngor o leiaf lle, fel mewn blynyddoedd blaenorol, nad oedd y Ceidwadwyr wedi awgrymu unrhyw gynnydd. Dywedodd nad oedd gan y Grŵp Ceidwadol yr hawl i siarad am gamreoli ariannol yn ei farn ef fel y dywedodd y Cynghorydd Dr. Johnson yn gywir, fod gennym broblemau enfawr gyda'n dyled ar hyn o bryd. Gan gyfeirio at 2008 lle dywedodd fod Llafur wedi helpu'r banciau a stopio pobl rhag rhedeg allan o arian mewn mannau arian parod, oedd wedi digwydd mewn llefydd eraill fel Cyprus. Does dim angen unrhyw wersi gan y Ceidwadwyr am reolaeth ariannol meddai fel yn ei farn ef nad oedd ganddyn nhw syniad sut i reoli'r gyllideb.

Dyweddod y Cynghorydd Godfrey, pe bai pobl yn dyfynnu ffeithiau, yna dylent fod yn gywir ac yn crynhoi'r darlun cyfan gan gynnwys effaith rhyfel Wcráin a BREXIT a'i fod yn teimlo ei fod yn hollol anghywir pe na bai pobl yn gwneud hynny.

Dyweddod y Cynghorydd Hodges, mewn ymateb i sylwadau'r Cynghorydd Godfrey, fod rhyfel Wcráin a Covid wedi cael effaith ddramatig ar falansau fel y gwnaeth Brexit ond roedd yn teimlo bod digon o gamreoli arall yn digwydd hefyd.

Roedd y Cynghorydd Goodjohn o'r farn nad oedd yn ymddangos bod y gwelliant yn ddatrysiad tactegol iawn i broblemau'r Cyngor a gofynnodd i'r Cynghorydd Carroll pa gamreolaeth yn union oedd y materion cyllidebol oedd yn y cynigion Refeniw. Gofynnodd hefyd i'r Arweinydd Ceidwadol ystyried y byddai cymryd o Gronfa Wrth Gefn yn achosi problemau llif arian parod yn y Cyngor a beth fyddai'n cynnig ei wneud mewn sefyllfaoedd fel pe bai problemau llif arian yn y Cyngor byddai pobl yn cael oedi cyn cael gwasanaethau hanfodol a fyddai'n effeithio ar eu bywydau, bod yn fywydau go iawn pobl yma yn y byd go iawn yn hytrach na rhyw syniad haniaethol. Manteisiodd hefyd ar y cyfle i atgoffa'r Cyngor o'r gyfradd chwyddiant bresennol o 10%.

Dyweddod y Cynghorydd Hodges, wrth dynnu sylw at gostau Gofal Cymdeithasol, pe na bai nhw'n cael eu hariannu beth fyddai'n digwydd ymhellach wrth wneud sylw bod y GIG eisoes yn cael trafferth oherwydd camreolaeth gan y Llywodraeth Geidwadol a'i chyllid gan ddweud na allai gefnogi'r gwelliant gan nad oedd wedi ei gostio'n llawn ac y byddai'n golygu toriad yn narpariaeth ysgolion a gofal cymdeithasol.

Dyweddod y Cynghorydd John nad oedd yn gallu credu'r hyn yr oedd yn ei glywed gan y Grŵp Ceidwadol yn cyfeirio at y misoedd o drafod ar y gyllideb oedd eisoes wedi digwydd a'i bod yn waith da roedd gan y Cyngor gronfeydd wrth gefn. Soniodd am Gynghorau eraill, yn enwedig Cyngor Mynwy, nad oedd ganddynt unrhyw arian wrth gefn i'w helpu a bod eu Treth Gyngor wedi mynd i fyny gan 7.5%.

Dyweddod y Cynghorydd Franks, wrth wrando ar sylwadau'r Cynghorydd Carroll a'r Aelodau Ceidwadol, ei fod yn teimlo eu bod yn dweud yn y bôn nad oedd unrhyw un arall yn gallu rheoli'r Cyngor yn ariannol a chyfeiriodd at fethiannau trychinebus Cynghorau Ceidwadol yn Lloegr.

Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd fod y gwelliant yn gwbl afresymol yn ei barn hi o ystyried y sefyllfa ariannol sy'n wynebu'r Cyngor ac y byddai'n pleidleisio yn erbyn y gwelliant.

Dyweddod y Cynghorydd Perry ei bod hi'n drueni bod diffyg undod fel Aelodau Etholedig a etholir gan y cymunedau. Dywedodd ei fod yn cymeradwyo ymdrechion i gael gwared ar y Dreth Gyngor neu ei newid yn ddifrifol oherwydd, yn ei farn ef, byddai treth gwerth tir yn llawer tecach. Dywedodd na fyddai'n cefnogi'r gwelliant oherwydd ei fod yn credu y byddai'n well gan ei drigolion beidio â gwario arian ar deiars a chrogiannau newydd ar eu cerbydau y byddai'n well ganddyn nhw pe bai cronfeydd wrth gefn ar gael i drwsio'r ffyrdd a thrwsio'r gwasanaethau eraill a rhoi'r

gorau i ddibynnu ar wirfoddolwyr i redeg gwasanaethau a rhoi'r gorau i gefnogi'r lleiafrif fynd yn gyfoethocach a chyfoethocach a chael cymdeithas fwy teg.

Yn dilyn pleidlais ar y gwelliant collwyd y gwelliant gan nodi bod 12 o blaid, 38 yn erbyn ac un yn ymatal.

Dywedodd y Cynghorydd Dr. Johnson, wrth siarad ar y Cynnig o sylwedd, ei bod wedi bod yn ddiddorol clywed y sgysiau'n digwydd ac efallai y bydd rhai pobl bron yn synnu clywed ei fod yn cydymdeimlo ag Arweinydd y Cyngor o ran yr her o'i blaen, ond dyna pam nad oedd Plaid yn derbyn y propaganda bod y Cyngor yn Gyngor gwych oherwydd nad oedd y person cyffredin yn teimlo hyn. Roedd angen i ni fel Cyngor ddarparu gwasanaethau ar alw a oedd yn cynyddu'n gyflym o ganlyniad i ddiffyg buddsoddiad mewn gwasanaethau ataliol. Roedd angen i ni ystyried y berthynas rhwng y bobl a wasanaethwyd gennym a'r cyllid. Ychwanegodd Llywodraeth Cymru gyllid ychwanegol ar y funud olaf a chynyddodd hynny £25m rhwng y setliad dros dro a'r setliad terfynol £600,000 drwedd i'r Grant Refeniw, a thua £500,000 drwy gyflwyno'r Grant K lle rydym yn disgwyl colled ac ar ben hynny cyllid ychwanegol yn y Grant Cymorth Tai yr wythnos diwethaf. Roedd faint yn dal yn aneglur ond bwriad y Cyngor oedd cadw'r Dreth Gyngor ar yr un lefel yn hytrach nag ystyried toriad tebyg y llynedd pan gawsom gyllid munud olaf y'i rhoddodd y Cyngor yn ei Gronfeydd Wrth Gefn. Eleni roeddem o'r farn bod ein cynilion ynni yn rhy dynn ac felly roedd angen i'r arian fynd i'r coffrau ar gyfer hynny yn hytrach na lleihau'r Dreth Gyngor. Nid oedd unrhyw waith craffu, ac roedd wedi bod i bob un o'r cyfarfodydd, nid oedd unrhyw graffu a fyddai'n newid meddyliau'r rhai sy'n penderfynu ar Drethi Cyngor ac yn neilltuo cyllid mewn mannau eraill yn y gyllideb. Roedd wedi sôn yn y gorffennol sut roedd y Cyngor yn edrych ar ôl ei falans banc cyn ystyried anghenion y cyhoedd ac wrth gwrs eleni roedd y ffigyrau o'n blaenau yn dangos rhywfaint o wariant o'r arian wrth gefn o £51m oedd bron i hanner. Gadewch i ni weld a oedd hyn yn wir oherwydd bod yr un mathau o ffigurau a ddarparwyd i ni yn y gorffennol wedi bod yn anghywir. Ond dywedodd fod yna heriau. Roedd y cyhoedd wedi gweld costau byw yn codi'n aruthrol dros y blynyddoedd diwethaf o gostau ynni, costau siopa bob dydd a chostau tai, gan gynnwys 12.5% dros y ddwy flynedd ddiwethaf i bobl yn ein tai Cyngor. Roedd yn deall bod y gyllideb yn dynn ond dywedodd beth oedd pwrpas Llywodraeth Cymru i ddarparu cyllid ychwanegol i Gynghorau yn y setliad terfynol os mai dim ond mewn Cronfa Wrth Gefn y cafodd ei rhoi.

Roedd nifer o bethau a ddywedodd yn ei boeni, nid oedd yn hoffi'r syniad o'r ffi weinyddol ar gyfer preswylwyr mewn parthau parcio parhaol. Wrth gwrs dywedodd y gallai'r Cyngor ddarparu unrhyw wasanaeth os oedd yn gorfodi pobl i dalu amdano. Nid oedd digon o arian ar gyfer gwasanaethau craidd sylfaenol i drigolion er ei fod yn derbyn bod y sefyllfa yn un anodd, fel yn achos pob Cyngor, a mynegodd ei bryder fod y cymysgedd o doriadau er mwyn ystyried y Cyngor a'r cynnydd yn y Dreth Gyngor gan nodi nad oedd hyn yn dderbyniol rhwng y ddau ohonynt ac y byddai'n pleidleisio yn erbyn y Cynnig.

Dywedodd y Cynghorydd Brooks mai'r realiti oedd bod mwy a mwy o Gynghorau yn cael eu gwthio i'r dibyn ariannol. Roedd mwy o Gynghorau wedi cyhoeddi Hysbysiad Adran 114 yn y flwyddyn flaenorol nag yn y 30 mlynedd flaenorol gyda'i gilydd, a dywedodd ei fod yn eithaf syfrdanol. Roedd Llywodraeth Cymru wedi rhoi'r

amddiffyniad i wasanaethau cyhoeddus ar flaen ac yng nghanol eu cyllideb, ond ni allai'r Cyngor ddianc rhag y ffaith bod eu cyllid wedi cael ei dorri am y 14 mlynedd diwethaf gan Lywodraeth San Steffan gan eu gadael heb unrhyw ddewis ond lleihau eu cyllid trosglwyddo ar gyfer Awdurdodau Lleol. Daeth yr argyfwng costau byw fel mater sylweddol yn yr arolwg diweddar gyda 42% o'r boblogaeth yn nodi gofal a gofal iechyd hawdd ei gyrraedd ac yna prynu neu rentu cartrefi o ansawdd da. Dyma'r materion oedd o bwys mawr i bobl a'u blaenoriaethau meddai ac fe safodd wrth yr ymrwymiad i ddiogelu gwasanaethau a oedd yn cefnogi trigolion mwyaf bregus y Cyngor. Fodd bynnag, i gloi dywedodd fod rhaid gwneud penderfyniadau anodd i gyflawni cyllideb gytbwys a theg ac roedd hi'n falch bod y Cyngor wedi gallu diogelu gwasanaethau bysus â chymorth gan ei bod yn teimlo bod llawer o drigolion mewn cymunedau gwledig a difreintiedig yn dibynnu ar y gwasanaethau bysus.

Dywedodd y Cyngorydd Franks fod y Cyngor wedi clywed am dyllau yn cael eu llenwi, ychydig o osod arwyneb newydd, glaswellt yn cael ei dorri, gyliau ffyrdd yn cael eu gwagio, sef gwaith safonol pob Cyngor yn y bôn. Fodd bynnag, yr hyn a wnaeth ei synnu ychydig bach oedd y cyfeiriad byr at gymorth i addysg. Nid oedd yn siŵr a oedd wedi cam-glywed ond dyna'r hyn yr oedd yn meddwl ei fod yn ei glywed, ond mae ein cefnogaeth i addysg wedi arwain at sefyllfa drychinebus yn ein hysgolion, rydym hefyd wedi clywed sôn am flaenoriaethau pobl a oedd yn dda i'w hatgoffa, ond nid oedd yn credu ein bod wedi clywed sôn am yr ymgynghoriad â'r cyhoedd sydd, os oedd yn cofio'n iawn, nid oedd yn cefnogi'r lefel arfaethedig o gynnydd. Roedd yn meddwl tybed y yr oedd gennym yr hepgoriad hwnnw. Er bod ffeithiau eraill yn cael eu hamlygu, roedd yn ystyried bod elfen o fod yn ddetholus. Yn y ddadl ar y gyllideb y flwyddyn flaenorol bron i flwyddyn i'r diwrnod, cynigiodd y Cabinet doriad o £2m a mwy mewn ysgolion gyda'r Cabinet yn cael ei rybuddio bryd hynny y byddai hyn wedi cael effaith ofnadwy ar gyllidebau ysgolion. Diystyrwyd hyn gan yr Aelodau Llafur a oedd, yn ei farn ef, wedi anwybyddu rhybuddion o'r fath. Y canlyniad oedd dros 20 o ysgolion bellach yn wynebu cyllideb mewn diffyg, o'r rhain, roedd 19 yn nodi nad oedd gobaith o wella o fewn 3 blynedd, ond ers hynny roedd yn deall bod y sefyllfa wedi gwaethygu, o ran nifer yr ysgolion a maint y diffygion. Gofynnodd felly sut y gallwn ni a'r cyhoedd gael unrhyw ffydd yn y broses gyllidebol eleni nawr gan weld y byddai dyraniad eleni i ysgolion yn dilyn dyraniad y llynedd. Beth fydd y sefyllfa ymhen blwyddyn i'n hysgolion? Beth oedd maint y diffygion? Faint o ysgolion oedd yn mynd i fod yn wynebu o leiaf 3 blynedd yn y coch ac i ychwanegu at eu problemau roedd yn deall y byddai gofyn i ysgolion dalu am swyddogion croesi ysgol ac am elfennau o dorri gwair? Mae gwir angen i ni wybod beth fyddai'r effaith ar ysgolion yn 2024/25. Beth fyddai'r gorwariant cronedig a beth oedd y gorwariant disgwyliedig yn y flwyddyn ganlynol a chroesawodd sylwadau gan yr Aelod Cabinet dros Addysg ar y pwyntiau hyn.

Dywedodd y Cyngorydd Birch, gan gynghori na fyddai'n gallu ateb yr holl bwyntiau yn y cyfarfod y noson honno, fod yr holl ysgolion oedd â diffygion yn y gyllideb wedi cael cymorth gan y timau cyllid gydag ysgolion yn methu adennill eu diffygion o fewn 3 blynedd yn cael cynnig cynlluniau i ailstrwythuro'r ddyled oedd ganddyn nhw fel y gallen nhw fantoli eu cyllidebau yn y pen draw. Wrth symud ymlaen doedd hi ddim yn gallu dweud sut olwg fyddai ar y diffygion ymhen tair blynedd, yn hytrach roedd hi'n gobeithio y bydden nhw'n gytbwys. Ar ben hynny, ychwanegodd y Cyngorydd Birch fod yr hyn oll a ddywedwyd yn ystod y ddadl wedi bod am drafferthion digwyddiadau amrywiol yn ystod y blynnyddoedd diwethaf a'r faich yr oedd hynny

wedi'i rhoi ar gyllidebau ym mhob man, felly nid oedd ysgolion yn mynd i fod yn rhydd rhag hynny. Roedd hi'n amlwg bod cydbwysu cyllidebau yn mynd i fod yn anoddach i rai ysgolion nag eraill.

I gloi, cyfeiriodd yr Arweinydd at y nifer o weithiau yr oedd y Cabinet a'r Pwyllgor Craffu wedi ystyried y broses gyllidebu, ond roedd hi'n siomedig gyda'r cwestiynau yn y Cyngor pan fyddai llawer o'r drafodaeth wedi'i chynnal yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Craffu dros y flwyddyn gydag awgrymiadau yn cael eu cyflwyno i'w hystyried. Wrth gyfeirio at faterion amrywiaeth a chynhwysiant a wnaed yn ystod y ddadl, tynnodd yr Arweinydd sylw at y gyllideb ar gyfer Adnoddau Corfforaethol yn 5% yn unig o'r cyfanswm cyffredinol. O ran Cronfeydd Wrth Gefn dywedodd fod y manylion wedi'u cynnwys yn yr adroddiad er eu bod wedi eu rhesymoli. Wrth gyfeirio at y sylwadau yn ymwneud â'r toriad o 2% mewn Yswiriant Gwladol soniodd yr Arweinydd na fyddent yn derbyn y toriad hwn pe bai un o oedran ymddeol.

Yn dilyn hynny, achubodd yr Arweinydd ar y cyfle i ailadrodd ei sylwadau cynharach bod y gyllideb arfaethedig yn gyllideb i amddiffyn y rhai mwyaf agored i niwed a symud yr argymhellion yn yr adroddiad.

Cafodd y cynnig ei symud gan yr Arweinydd ac eiliwyd gan y Cyngorydd Brooks ei bleidleisio ar ôl hynny.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar yr argymhellion a gynhwyswyd yn y cyfeiriad a'r adroddiad, fel a ganlyn:-

Aelodau	Canys	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey		x	
Julie Aviet	x		
Gareth Ball	x		
Rhiannon Birch	x		
Bronwen Brooks	x		
Gillian Bruce		x	
Ian Buckley	x		
Lis Burnett	x		
Samantha Campbell		x	
George Carroll		x	
Christine Cave		x	

Charles Champion		x	
Janice Charles		x	
Millie Collins		x	
Marianne Cowpe		x	
Pamela Drake	x		
Vincent Driscoll			
Anthony Ernest		x	
Robert Fisher		x	
Christopher Franks		x	
Wendy Gilligan	x		
Russell Godfrey		x	
Emma Goodjohn	x		
Ewan Goodjohn	x		
Stephen Haines		x	
Howard Hamilton	x		
Sally Hanks	x		
William Hennessy		x	
Nic Hodges		x	
Catherine Iannucci	x		
Gwyn John	x		
Dr. Ian Johnson		x	
Susan Lloyd-Selby	x		
Julie Lynch-Wilson	x		
Kevin Mahoney		x	
Naomi Marshallsea	x		

Michael Morgan	x		
Jayne Norman	x		
Helen Payne	x		
Elliot Penn	x		
Sandra Perkes	x		
Ian Perry	x		
Joanna Protheroe	x		
Ruba Sivagnanam	x		
Carys Stallard	x		
Neil Thomas	x		
Rhys Thomas		x	
Steffan Wiliam		x	
Margaret Wilkinson	x		
Eddie Williams	x		
Mark Wilson	x		
Nicholas Wood		x	
CYFANSWM	30	21	

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD –

- (1) CYMERADWYO cynnydd o 6.7% yn Nhreth y Cyngor.
- (2) CYMERADWYO'r gyllideb Refeniw ar gyfer 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 24/25 i 28/29.
- (3) Y DYLID nodi'r ffioedd a'r taliadau a gyflwynwyd i'w cymeradwyo ym mis Ionawr 2024, a oedd yn ddigynnewid yn dilyn adolygiad gan y Pwyllgor Craffu.
- (4) CYMERADWYO'r wybodaeth a ddarparwyd yn yr adroddiad atodol i'r Cabinet ar 29 Chwefror 2024 ynghylch ffigurau Asesiad Gwariant Safonol wedi'u diweddarau.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Roedd gosod cyfradd flynyddol Treth y Cyngor yn benderfyniad polisi allweddol i'r Cyngor.
- (2) Roedd gosod cyllideb gytbwys yn gyfrifoldeb statudol ac yn benderfyniad i'r Cyngor Llawn.
- (3) Cadarnhau ffioedd a thaliadau ar gyfer 2024/25.
- (4) Gan ystyried y wybodaeth atodol a roddodd y ffigurau mwyaf diweddar i'r Cyngor Llawn fel rhan o'i ystyriaethau cyllidebol terfynol.

892 STRATEGAETH GYFALAF 2024/25 A CHYNYGION TERFYNOL Y RHAGLEN GYFALAF 2024/25 I 2028/29 (CYF) –

Roedd y Cabinet wedi ystyried yr adroddiad ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C261) ac roedd wedi cyfeirio'r un peth at y Cyngor i'w ystyried a'i gymeradwyo.

Darparodd Atodiad 1 i'r adroddiad Strategaeth Gyfalaf y Cyngor ar gyfer 2024/25. Darparodd y Strategaeth Gyfalaf fframwaith a oedd yn amlinellu sut y cyfrannodd gwariant cyfalaf, cyllid cyfalaf a gweithgarwch rheoli'r trysorlys at ddarparu amcanion corfforaethol, ynghyd â throsolwg o sut y rheolwyd y risg gysylltiedig a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol.

Roedd yr adroddiad yn nodi Rhaglen Gyfalaf Derfynol arfaethedig y Cyngor ar gyfer y cyfnod 2024/25 i 2028/29 yn Atodiad 2 i'r adroddiad.

Roedd y Cyngor yn wynebu pwysau sylweddol mewn perthynas â chwyddiant prisiau a'r argyfwng costau byw a oedd wedi arwain at gynnydd yng nghostau deunyddiau a llafur. Roedd hyn wedi cael effaith ar y cynlluniau presennol o fewn y Rhaglen Gyfalaf a'r cyllid a oedd ar gael i gyllido cynlluniau newydd o fewn y Rhaglen Gyfalaf.

Adroddwyd bod cyfanswm gwerth cynlluniau cyfalaf dros y pum mlynedd nesaf yn £387.582m a oedd yn cynnwys £25.386m ar gyfer y rhaglen cymunedau dysgu cynaliadwy Band B (ac eithrio'r cynlluniau oedd ar y gweill), a £205.775m ar gyfer y Rhaglen Gwella Tai.

Ers adroddiad cynigion y Rhaglen Gyfalaf Ddrafft ym mis Ionawr, gwnaed nifer o newidiadau gan gynnwys ail-broffilio a dyrannu cynlluniau datgarboneiddio, ail-broffilio'r Fargen Ddinesig, llithriad o Raglen Gyfalaf 2023/24 i Raglen Gyfalaf 2024/25 ac nid oedd arian cyfatebol Llan-faes bellach yn cael ei ddileu o'r cynigion pum mlynedd. Trafodwyd manylion y newidiadau hyn yn ddiweddarach yn yr adroddiad.

Yn dilyn hynny, symudodd yr Arweinydd yr argymhellion yn yr adroddiad, a gafodd eu heilio gan y Cyngorydd Brooks, a gan nad oedd anghydweld,

PENDERFYNWYD –

- (1) CYMERADWYO Strategaeth Gyfalaf 2024/25, fel y nodwyd yn Atodiad 1 i'r adroddiad i'r Cabinet ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C261).
- (2) CYMERADWYO'r Rhaglen Gyfalaf derfynol ar gyfer y blynyddoedd 2024/25 i 2028/29, fel y nodir yn Atodiad 2 i'r adroddiad i'r Cabinet ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C261).
- (3) Y DYLID dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet Perfformiad ac Adnoddau, i wneud ychwanegiadau, dileadau neu drosglwyddiadau i neu o'r:
- i. 2024/25 i 2028/29 Rhaglen Gwella Tai fel y bo'n briodol.
 - ii. Cyllidebau Adnewyddu Asedau 2024/25 i 2028/29 fel y bo'n briodol.
 - iii. Cynlluniau a ariennir gan S106 yn amodol ar ymgynghori ag Aelodau fel sy'n ofynnol o dan y broses bresennol.
 - iv. Cynlluniau Rheoli Ynni
 - v. Cynlluniau Cronfa Creu Cymunedau Cryf.
 - vi. Rhaglen Band B Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu (cynlluniau Ysgolion yr 21ain Ganrif yn flaenorol).
 - vii. Cynlluniau Grant Addasiadau Dewisol.
 - viii. Cynlluniau Adfywio'r Fro.

(4) Y DYLID dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr, y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, a'r Cyfarwyddwr Dysgu a Sgiliau mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet Perfformiad ac Adnoddau i gynyddu'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer y datrysiad hirdymor. mewn perthynas â'r Ganolfan Dyfodol Llwyddiannus yn Ysgol Uwchradd Pencoedtre pan oedd yr astudiaethau dichonoldeb wedi'u cwblhau. Nodwyd bod £300k wedi'i glustnodi o fewn y cronfeydd wrth gefn i gyflawni'r cynllun pan gynhaliwyd astudiaethau dichonoldeb.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Cymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2024/25.
- (2) Gosod a chymeradwyo Rhaglenni Cyfalaf y dyfodol hyd at 2028/29.
- (3) Galluogi'r gyllideb Cyfalaf Tai, cyllidebau Adnewyddu Asedau, cynlluniau A106, Cynlluniau Rheoli Ynni, Cronfa Creu Cymunedau Cryfach, rhaglen Band B Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu, Cynlluniau Grant Addasiadau Dewisol, a chynlluniau Adfywio'r Fro i gael eu rheoli'n effeithiol.
- (4) Galluogi'r datrysiad hirdymor i'r Ganolfan Dyfodol Llwyddiannus yn Ysgol Uwchradd Pencoedtre i fynd rhagddo pan fyddai'r astudiaethau dichonoldeb wedi'u cwblhau.

893 STRATEGAETH RHEOLI'R TRYSORLYS A BUDDSODDI 2024/25 A DIWEDDARIAD 2023/24 (CYF) –

Roedd y Cabinet wedi ystyried yr adroddiad ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C262) ac roedd wedi cyfeirio'r un peth at y Cyngor i'w ystyried a'i gymeradwyo.

Amlinellodd yr adroddiad interim y Strategaeth Rheoli Trysorlys arfaethedig ar gyfer 2024/25 fel y nodwyd yn Atodiad 1 ac mae'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am weithrediadau Rheoli Trysorlys y Cyngor ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 31 Rhagfyr, 2023. Roedd yr holl weithgareddau yn unol â strategaeth gymeradwy'r Cyngor ar Reoli Trysorlys.

Cyfanswm y benthyca allanol o 31 Medi 2023 oedd £145.479m ar gyfradd gyfartalog o 4.37%. Swm y benthyca allanol newydd oedd £5.000m yn ystod 9 mis cyntaf 2023/24 ar gyfradd o 4.38% a ddefnyddiodd y gyfradd prosiect arbennig ar gyfer cynlluniau Cyfrif Refeniw Tai.

Buddsoddodd y Cyngor gyda'r Cyfleuster Adneuo Cyfrifon Rheoli Dyledion, Awdurdodau Lleol, Biliau Trysorlys, Cronfeydd Marchnad Arian a Chyfrifon Galw Lloyds Bank. Cyfanswm y buddsoddiadau ar 31 Rhagfyr 2023 oedd £50.495m ar gyfradd gyfartalog o 4.53% dros y cyfnod o naw mis.

Roedd angen i'r Cyngor sicrhau y cydymffurfiwyd â'r Cod Materion Ariannol, a ddatblygwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) fel cod ymarfer proffesiynol, a ddiweddarwyd diwethaf ym mis Rhagfyr 2021. Er mwyn dangos bod y Cyngor wedi cyflawni'r amcanion hyn, nododd y Cod restr o ddangosyddion Materion Ariannol a Thrysorlys y dylid eu cyfrifo ynghyd â ffactorau eraill yr oedd angen eu hystyried. Cynhwyswyd y rhain yn Atodiad 1 i'r adroddiad yn rhan o'r Strategaeth.

Roedd gan y Cyngor hefyd ofyniad cyfreithiol i gydymffurfio â Chanllawiau Llywodraeth Cymru ar Fuddsoddiadau ac roedd wedi ystyried y canllawiau wrth ddatblygu'r Strategaeth.

Roedd disgwyl i Fenthycy Newydd yn y cyfnod hyd at 2028/29 fod yn £184.377m ar gyfer Gwariant Cyfalaf newydd a £14.000m ychwanegol o fenthycy i gymryd lle benthyciadau a oedd yn aeddfedu ac adlewyrchu gallu lleihaol y Cyngor i fenthycy'n fewnol dros y cyfnod.

Roedd gwariant cyfalaf, wrth gael ei ariannu gan ddyled hirdymor, yn mynd i ddwy elfen gost, llog ar y prif swm a fenthycwyd ac ad-dalu'r prif swm a fenthycwyd. Darpariaeth Isafswm Refeniw oedd yr enw ar yr adnoddau yr oedd yn rhaid i'r Cyngor eu rhoi o'r neilltu ym mhob blwyddyn i ad-dalu'r prif swm a fenthycwyd, a nodwyd polisi cyfrifo'r Cyngor yn yr adroddiad.

Roedd y Datganiad Polisi Rheoli Trysorlys ar gyfer 2024/25 yn Atodiad 2 yr adroddiad.

Dywedodd yr Arweinydd, wrth gyfeirio at yr hyfforddiant diweddar a ddarparwyd i'r holl Aelodau, ac yn wir hyfforddiant a ddarparwyd bob blwyddyn, ar y pwnc, ei bod

wedi canfod bod yr hyfforddiant yn sesiwn hyfforddi adeiladol iawn a gofnodwyd hefyd i'r Aelodau ei weld ar-lein.

PENDERFYNWYD –

- (1) CYMERADWYO adroddiad interim Rheolaeth y Trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill i 31 Rhagfyr, 2023.
- (2) CYMERADWYO'r polisi ar gyfer gwneud Darpariaeth Isafswm Refeniw yn 2024/25.
- (3) CYMERADWYO Strategaeth Rheoli Trysorlys a Buddsoddi 2024/25 arfaethedig, gan gynnwys y penderfyniadau penodol a ganlyn (fel y manylir arnynt yn Atodiad 1 i'r adroddiad i'r Cabinet ar 29 Chwefror, 2024 [Cofnod Rhif C262]):

- Y Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol i'w osod ar £240.969m ar gyfer 2023/24, £271.200m ar gyfer 2024/25, £303.939m ar gyfer 2025/26 a £336.893m ar gyfer 2026/27.
- Y Ffin Weithredol ar gyfer Dyled Allanol i'w phennu ar £226.147m ar gyfer 2023/24, £255.687 ar gyfer 2024/25, £287.406m ar gyfer 2025/26 a £320.338m ar gyfer 2026/27.
- Rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Adran 151 o fewn cyfanswm y Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol fel y'i hamcangyfrifwyd ar gyfer blynyddoedd unigol i achosi symudiad rhwng y terfynau y cytunwyd arnynt ar wahân ar gyfer benthycyca a rhwymedigaethau hirdymor eraill.
- Gosod terfyn uchaf o £0m ar gyfer 2023/24, £10m ar gyfer 2024/25, £10m yn 2025/26 a £10m yn 2026/27 ar gyfer cyfanswm y prif symiau a fuddsoddir am dros 364 diwrnod.
- Dylid gosod swm y benthycyca rhagamcanol a oedd yn gyfradd sefydlog yn aeddfedu ym mhob cyfnod fel canran o gyfanswm y benthyciadau rhagamcanol a oedd yn gyfradd sefydlog ar gyfer 2024/25 fel a ganlyn:

Tabl 1 – Terfynau Uchaf ac isaf ar gyfer benthycyca cyfradd sefydlog

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
O dan 12 mis	20%	0%
12 mis ac o fewn 24 mis	20%	0%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	30%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	40%	0%
10 mlynedd ac uwch	100%	0%

- (4) CYMERADWYO'r Dangosyddion Darbodus a nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad i'r Cabinet ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C262).
- (5) CYMERADWYO'r Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a nodwyd yn Atodiad 2 i'r adroddiad i'r Cabinet ar 29 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C262).

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Cytuno ar sail cyfrifiad Lleiafswm y Ddarpariaeth Refeniw ar gyfer 2024/25.
- (3-5) Er mwyn i'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Buddsoddi Blynyddol fel y'i paratowyd gael ei chymeradwyo fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.

894 POLISI TÂL 2024/25 (CYF) –

Roedd gan y Cyngor ofyniad statudol dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 i baratoi datganiad polisi cyflog ar gyfer y flwyddyn ariannol newydd sef 2024/25. Roedd angen cymeradwyo a chyhoeddi'r datganiad erbyn 31 Mawrth 2024. Roedd y ddogfen yn darparu fframwaith ar gyfer sicrhau bod cyflogeion yn cael eu gwobrwyo'n deg ac yn wrthrychol, yn unol ag anghenion gwasanaeth y Cyngor a bod y broses yn agored ac yn dryloyw. Gan fod yr adroddiad yn un clir, symudodd yr Arweinydd yr argymhellion a eiliwyd gan y Cynghorydd Brooks.

Cyn rhoi'r argymhellion i'r Cyngor Llawn gofynnodd y Maer a oedd angen unrhyw bwyntiau o eglurhad a ofynnir gan Aelodau o'r Pennaeth Adnoddau Dynol. Gan nad oedd angen unrhyw eglurhad na sylwadau pellach,

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo Polisi Tâl y Cyngor fel y'i hatodwyd yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Cabinet ar 8 Chwefror, 2024 (Cofnod Rhif C234).

Rheswm dros y penderfyniad

Ymateb i'r gofyniad cyfreithiol o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 a bod yn agored ac yn atebol mewn perthynas â sut mae'r Cyngor yn gwobrwyo ei staff.

ON

Gadawodd pob Prif Swyddog, ac eithrio'r Pennaeth Adnoddau Dynol, y cyfarfod pan ystyriwyd yr eitem hon. Arhosodd y Pennaeth Adnoddau Dynol yn y cyfarfod, hyd nes y byddai pleidlais ar y mater, er mwyn darparu unrhyw eglurhad yr oedd ei angen ar Aelodau Etholedig.

895 GOSOD TRETH Y CYNGOR 2024/25 –

Dywedodd yr Arweinydd, wrth gyflwyno'r adroddiad, y dylai fod yn syml iawn ar ôl cael y trafodaethau a'r bleidlais yn gynharach yn y cyfarfod mewn perthynas â'r gyllideb refeniw yn gynharach. Roedd yr adroddiad yn nodi mai 663,360 o eiddo cyfatebol Band D ym Mro Morgannwg, amlinellodd y praecept yn ôl ardal leol, gan gynnwys y Cynghorau Tref a Chymuned ac roedd yn cynnwys manylion praecept Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau hefyd. Roedd hwn yn adroddiad blynyddol a

gyflwynwyd i'r Cyngor fel rhan o osod y Dreth Gyngor ac roedd i'w gymeradwyo gan y Cyngor ac felly symudodd y penderfyniadau, a eiliwyd gan y Cynghorydd Brooks.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi mewn perthynas â'r argymhellion yn yr adroddiad fel a ganlyn:-

Aelodau	Canys	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey		x	
Julie Aviet	x		
Gareth Ball	x		
Rhiannon Birch	x		
Bronwen Brooks	x		
Gillian Bruce		x	
Ian Buckley	x		
Lis Burnett	x		
Samantha Campbell		x	
George Carroll		x	
Christine Cave		x	
Charles Champion		x	
Janice Charles		x	
Millie Collins		x	
Marianne Cowpe		x	
Pamela Drake	x		
Vincent Driscoll			
Anthony Ernest		x	
Robert Fisher		x	
Christopher Franks		x	
Wendy Gilligan	x		

Russell Godfrey		x	
Emma Goodjohn	x		
Ewan Goodjohn	x		
Stephen Haines		x	
Howard Hamilton	x		
Sally Hanks	x		
William Hennessy		x	
Nic Hodges		x	
Catherine Iannucci	x		
Gwyn John	x		
Dr. Ian Johnson		x	
Susan Lloyd-Selby	x		
Julie Lynch-Wilson	x		
Kevin Mahoney		x	
Naomi Marshallsea	x		
Michael Morgan	x		
Jayne Norman	x		
Helen Payne	x		
Elliot Penn	x		
Sandra Perkes	x		
Ian Perry	x		
Joanna Protheroe	x		
Ruba Sivagnanam	x		
Carys Stallard	x		
Neil Thomas	x		

Rhys Thomas		x	
Steffan Wiliam		x	
Margaret Wilkinson	x		
Eddie Williams	x		
Mark Wilson	x		
Nicholas Wood		x	
CYFANSWM	30	21	

Gyda'r bleidlais yn cael ei chario, fe'i cynhaliwyd wedyn

PENDERFYNWYD –

(1) Y DYLID nodi y cyfrifodd y Cabinet (y Weithrediaeth) yn ei gyfarfod ar 14 Rhagfyr 2023 y symiau canlynol ar gyfer y flwyddyn 2024/25 yn unol â'r rheoliadau a wnaed dan Adran 33(5) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992:-

a) 63,397 sef y swm a gyfrifwyd gan y Cabinet (y Weithrediaeth) yn unol â rheoliad 3 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) (Cymru) 1995, fel y'u diwygiwyd, fel sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn.

(b) Rhan o ardal y Cyngor

Y Barri	21,193
Tregolwyn	378
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	2,998
Dinas Powys	4,032
Ewenni	450
Llancarfan	489
Llandochau	969
Llandŵ	447
Llanfair	388
Llan-gan	477
Llan-faes	259
Llanilltud Fawr	4,367
Llanfihangel	252
Penarth	11,790
Pendeulwyn	353
Pen-llin	1,085
Llanbedr-y-fro	559
Sain Tathan	1,699
Saint-y-brid	1,480
Sain Dunwyd	217

Sain Siorys a Llansanffraid Elái	246
Sain Nicolas a Thresimwn	761
Sili a Larnog	2,828
Llanddunwyd	330
Gwenfô	1,571
Y Wig	541
Cyfanswm Sylfaen y Dreth Gyngor, Cyngorau Tref a Chymuned	60,159
Y Rhws	3,238
Cyfanswm Sylfaen y Dreth Gyngor	63,397

sef y symiau a gyfrifwyd gan y Cabinet (y Weithrediaeth) yn unol â rheoliad 6 y Rheoliadau, fel y'u diwygiwyd, fel symiau sylfaen y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'r ardal y mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol iddynt.

(2) BOD y symiau canlynol yn cael eu cyfrifo gan y Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2024/25 yn unol ag Adrannau 32 i 36 Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992:

(a) Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodir yn Adran 32 (2) (a) i (d) a (2A) y Ddeddf (gan gynnwys Praeseptau Cyngor Tref / Cymuned sy'n £3,652,477).	£441,782,790
(b) Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodir yn Adran 32 (3) (a), (aa) a (c), a (3A) y Ddeddf	£129,559,000
(c) Y swm y mae'r cyfanswm yn (2)(a) uchod yn fwy na'r cyfanswm yn (2)(b) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 32(4) y Ddeddf fel y gofyniad ar gyfer cyllideb y flwyddyn.	£312,223,790
(ch) Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn amcangyfrif y cânt eu talu yn ystod y flwyddyn i Gronfa'r Cyngor mewn perthynas ag ardrethi annomestig wedi'u hailddosbarthu, y grant cynnal refeniw, ei gynllun gostyngiad treth gyngor, grantiau ychwanegol neu grantiau arbennig llai Rhyddhad Ardrethi Annomestig yn ôl Disgresiwn penodol	£209,491,342
(d) Y swm yn (2)(c) uchod llai'r swm yn (2)(d) uchod, wedi'i rannu gan y swm yn (1)(a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 33(1) y Ddeddf fel swm sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn.	£1,620.46

(dd) Cyfansymu swm yr holl eitemau arbennig y cyfeirir atynt yn Adran 34(1) y Ddeddf. £3,652,447

(e) Y swm yn (2)(e) uchod llai'r canlyniad a geir trwy rannu'r swm yn (2)(f) uchod gan y swm yn (1)(a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 34(2) y Ddeddf, fel swm sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer aneddiadau yn y rhannau hynny o'r ardal lle nad yw eitemau arbennig yn berthnasol iddynt. £1,562.85

(f) <u>Rhan o ardal y Cyngor</u>	<u>£</u>
Y Barri	1,624.05
Tregolwyn	1,612.39
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	1,674.76
Dinas Powys	1,598.23
Ewenni	1,613.96
Llancarfan	1,593.44
Llandochoau	1,628.85
Llandŵ	1,589.70
Llanfair	1,577.91
Llan-gan	1,587.07
Llan-faes	1,618.89
Llanilltud Fawr	1,626.37
Llanfihangel	1,592.88
Penarth	1,650.37
Pendeulwyn	1,586.93
Pen-llin	1,576.21
Llanbedr-y-fro	1,604.89
Y Rhws	1,562.85
Sain Tathan	1,613.02
Saint-y-brid	1,580.85
Sain Dunwyd	1,587.30
Sain Siorys a Llansanffraid Elái	1,591.19
Sain Nicolas a Thresimwn	1,651.90
Sili a Larnog	1,598.00
Llanddunwyd	1,584.06
Gwenfô	1,588.87
Y Wig	1,579.49

y symiau a geir trwy ychwanegu at y swm yn (2)(g) uchod y symiau o'r eitem neu'r eitemau arbennig sy'n berthnasol i anheddau yn y rhannau hynny o

ardal y Cyngor a nodir uchod, wedi'u rhannu ym mhob achos gan y swm yn (1)(b) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 34(3) y Ddeddf, fel symiau sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'r ardal y mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol iddynt.

(i) Rhan o ardal y Cyngor

Bandiau Prasio

£	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Y Barri	1,082.70	1,263.15	1,443.60	1,624.05	1,984.95	2,345.85	2,706.75	3,248.10	3,789.45
Tregolwyn	1,076.93	1,256.41	1,435.90	1,615.39	1,974.37	2,333.34	2,692.32	3,230.78	3,769.24
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	1,116.51	1,302.59	1,488.68	1,674.76	2,046.93	2,419.10	2,791.27	3,349.52	3,907.77
Dinas Powys	1,065.49	1,243.07	1,420.65	1,598.23	1,953.39	2,308.55	2,663.72	3,196.46	3,729.20
Ewenni	1,075.97	1,255.30	1,434.63	1,613.96	1,972.62	2,331.28	2,689.93	3,227.92	3,765.91
Llancarfan	1,062.29	1,239.34	1,416.39	1,593.44	1,947.54	2,301.64	2,655.73	3,186.88	3,718.03
Llandochoau	1,085.90	1,266.88	1,447.87	1,628.85	1,990.82	2,352.78	2,714.75	3,257.70	3,800.65
Llandŵ	1,059.80	1,236.43	1,413.07	1,589.70	1,942.97	2,296.23	2,649.50	3,179.40	3,709.30
Llanfair	1,051.94	1,227.26	1,402.59	1,577.91	1,928.56	2,279.20	2,629.85	3,155.82	3,681.79
Llan-gan	1,058.05	1,234.39	1,410.73	1,587.07	1,939.75	2,292.43	2,645.12	3,174.14	3,703.16
Llan-faes	1,079.26	1,259.14	1,439.01	1,618.89	1,978.64	2,338.40	2,698.15	3,237.78	3,777.41
Llanilltud Fawr	1,084.25	1,264.95	1,445.66	1,626.37	1,987.79	2,349.20	2,710.62	3,252.74	3,794.86
Llanfihangel	1,061.92	1,238.91	1,415.89	1,592.88	1,946.85	2,300.83	2,654.80	3,185.76	3,716.72
Penarth	1,100.25	1,283.62	1,467.00	1,650.37	2,017.12	2,383.87	2,750.62	3,300.74	3,850.86
Pendeulwyn	1,057.95	1,234.28	1,410.60	1,586.93	1,939.58	2,292.23	2,644.88	3,173.86	3,702.84
Pen-llin	1,050.81	1,225.94	1,401.08	1,576.21	1,926.48	2,276.75	2,627.02	3,152.42	3,677.82
Llanbedr-y-fro	1,069.93	1,248.25	1,426.57	1,604.89	1,961.53	2,318.17	2,674.82	3,209.78	3,744.74
Y Rhws	1,041.90	1,215.55	1,389.20	1,562.85	1,910.15	2,257.45	2,604.75	3,125.70	3,646.65
Sain Tathan	1,075.35	1,254.57	1,433.80	1,613.02	1,971.47	2,329.92	2,688.37	3,226.04	3,763.71
Saint-y-brid	1,053.90	1,229.55	1,405.20	1,580.85	1,932.15	2,283.45	2,634.75	3,161.70	3,688.65
Sain Dunwyd	1,058.20	1,234.57	1,410.93	1,587.30	1,940.03	2,292.77	2,645.50	3,174.60	3,703.70
Sain Siorys a Llansanffraid Elái	1,060.79	1,237.59	1,414.39	1,591.19	1,944.79	2,298.39	2,651.98	3,182.38	3,712.78
Sain Nicolas a Thresimwn	1,101.27	1,284.81	1,468.36	1,651.90	2,018.99	2,386.08	2,753.17	3,303.80	3,854.43
Sili a Larnog	1,065.33	1,242.89	1,420.44	1,598.00	1,953.11	2,308.22	2,663.33	3,196.00	3,728.67
Llanddunwyd	1,056.04	1,232.05	1,408.05	1,584.06	1,936.07	2,288.09	2,640.10	3,168.12	3,696.14
Gwenfô	1,059.25	1,235.79	1,412.33	1,588.87	1,941.95	2,295.03	2,648.12	3,177.74	3,707.36
Y Wig	1,052.99	1,228.49	1,403.99	1,579.49	1,930.49	2,281.49	2,632.48	3,158.98	3,685.48

y symiau a geir trwy luosogi y symiau yn (2)(g) a (2)(h) uchod gan y rhif sydd, yn y gyfran a nodir yn Adran 5 (1/1A) y Ddeddf, yn berthnasol i anheddau a restrir mewn band prasio penodol wedi'u rhannu gan y rhif sydd, yn y gyfran hon, yn berthnasol i anheddau a restrir ym mand prasio D, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 36 (1) y Ddeddf, fel y symiau i'w hystyried ar gyfer y flwyddyn mewn perthynas â chategorïau anheddau a restrir mewn bandiau prasio gwahanol.

(3) Nodi bod y Comisiynydd Heddlu a Throseddau dros Dde Cymru, ar gyfer y flwyddyn 2024/25, wedi dweud bod y symiau canlynol mewn praeseptau wedi'u cyhoeddi i'r Cyngor, yn unol ag Adran 40 Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992, ar gyfer pob un o'r categorïau anheddau a ddangosir isod:-

£	Bandiau Prasio								
A	B	C	D	E	F	G	H	I	
235.11	274.30	313.48	352.67	431.04	509.41	587.78	705.34	822.90	

(4) Wedi cyfrifo'r cyfanswm ym mhob achos y symiau yn (2)(i) a (3) uchod, bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg, yn unol ag Adran 30 (2) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, drwy hyn yn pennu'r symiau canlynol fel symiau'r Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn 2024/25.

Rhan o ardal y Cyngor	£ Bandiau Prasio									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
Y Barri	1,317.81	1,537.45	1,757.08	1,976.72	2,415.99	2,855.26	3,294.53	3,953.44	4,612.35	
Tregolwyn	1,312.04	1,530.71	1,749.38	1,968.06	2,405.41	2,842.75	3,280.10	3,936.12	4,592.14	
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	1,351.62	1,576.89	1,802.16	2,027.43	2,477.97	2,928.51	3,379.05	4,054.86	4,730.67	
Dinas Powys	1,300.60	1,517.37	1,734.13	1,950.90	2,384.43	2,817.96	3,251.50	3,901.80	4,552.10	
Ewenni	1,311.08	1,529.60	1,748.11	1,966.63	2,403.66	2,840.69	3,277.71	3,933.26	4,588.81	
Llancarfan	1,297.40	1,513.64	1,729.87	1,946.11	2,378.58	2,811.05	3,243.51	3,892.22	4,540.93	
Llandochoau	1,321.01	1,541.18	1,761.35	1,981.52	2,421.86	2,862.19	3,302.53	3,963.04	4,623.55	
Llandŵ	1,294.91	1,510.73	1,726.55	1,942.37	2,374.01	2,805.64	3,237.28	3,884.74	4,532.20	
Llanfair	1,287.05	1,501.56	1,716.07	1,930.58	2,359.60	2,788.61	3,217.63	3,861.16	4,504.69	
Llan-gan	1,293.16	1,508.69	1,724.21	1,939.74	2,370.79	2,801.84	3,232.90	3,879.48	4,526.06	
Llan-faes	1,314.37	1,533.44	1,752.49	1,971.56	2,409.68	2,847.81	3,285.93	3,943.12	4,600.31	
Llanilltud Fawr	1,319.36	1,539.25	1,759.14	1,979.04	2,418.83	2,858.61	3,298.40	3,958.08	4,617.76	
Llanfihangel	1,297.03	1,513.21	1,729.37	1,945.55	2,377.89	2,810.24	3,242.58	3,891.10	4,539.62	
Penarth	1,335.36	1,557.92	1,780.48	2,003.04	2,448.16	2,893.28	3,338.40	4,006.08	4,673.76	
Pendeulwyn	1,293.06	1,508.58	1,724.08	1,939.60	2,370.62	2,801.64	3,232.66	3,879.20	4,525.74	
Pen-llin	1,285.92	1,500.24	1,714.56	1,928.88	2,357.52	2,786.16	3,214.80	3,857.76	4,500.72	
Llanbedr-y-fro	1,305.04	1,522.55	1,740.05	1,957.56	2,392.57	2,827.58	3,262.60	3,915.12	4,567.64	
Y Rhws	1,277.01	1,489.85	1,702.68	1,915.52	2,341.19	2,766.86	3,192.53	3,831.04	4,469.55	
Sain Tathan	1,310.46	1,528.87	1,747.28	1,965.69	2,402.51	2,839.33	3,276.15	3,931.38	4,586.61	
Saint-y-brid	1,289.01	1,503.85	1,718.68	1,933.52	2,363.19	2,792.86	3,222.53	3,867.04	4,511.55	
Sain Dunwyd	1,293.31	1,508.87	1,724.41	1,939.97	2,371.07	2,802.18	3,233.28	3,879.94	4,526.60	
Sain Siorys a Llansanffraid										
Elái	1,295.90	1,511.89	1,727.87	1,943.86	2,375.83	2,807.80	3,239.76	3,887.72	4,535.68	
Sain Nicolas a Thresimwn	1,336.38	1,559.11	1,781.84	2,004.57	2,450.03	2,895.49	3,340.95	4,009.14	4,677.33	
Sili a Larnog	1,300.44	1,517.19	1,733.92	1,950.67	2,384.15	2,817.63	3,251.11	3,901.34	4,551.57	
Llanddunwyd	1,291.15	1,506.35	1,721.53	1,936.73	2,367.11	2,797.50	3,227.88	3,873.46	4,519.04	
Gwenfô	1,294.36	1,510.09	1,725.81	1,941.54	2,372.99	2,804.44	3,235.90	3,883.08	4,530.26	
Y Wig	1,288.10	1,502.79	1,717.47	1,932.16	2,361.53	2,790.90	3,220.26	3,864.32	4,508.38	

- (5) BOD gostyngiad am dalu'r Dreth Gyngor yn brydlon ddim yn cael ei roi.
- (6) BOD y Sêl Gyffredin yn cael ei hatodi i'r Dreth Gyngor ddywededig.
- (7) BOD hysbysiadau o greu'r Trethi Cyngor dywededig wedi'u llofnodi gan y Prif Weithredwr yn cael eu hysbysebu yn y wasg leol dan Adran 38(2) Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1-7) Er mwyn pennu'r Dreth Gyngor ar gyfer 2024/25.

896 ADOLYGIAD O RANBARTH AU PLEIDLEISIO A LLEOEDD BRO MORGANNWG 2023 (CYF) –

Gan nodi bod defnyddio'r weithdrefn penderfyniadau brys yn fater o dan y Cyfansoddiad y mae'n ofynnol ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn.

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C167, 30 Tachwedd, 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

897 ENWEBIADAU AR GYFER SWYDDOGAETHAU AELOD ANNIBYNNOL O'R BWRDD SY'N CYNRYCHIOLI AWDURDODAU LLEOL I FWRDD IECHYD PRIFYSGOL CAERDYDD A'R FRO A CHYD-BWYLLGOR CENEDLAETHOL Y GWASANAETH MABWYSIADU CENEDLAETHOL A MAETHU CYMRU (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C170, 30 Tachwedd, 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

898 CYNIGION CYLLIDEB TERFYNOL Y CYFRIF REFENIW TAI (CRT) 2024/25, GOSOD RHENTI 2024/2025 A CHYNLLUN BUSNES CYFRIF REFENIW TAI 2024/25 (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C196, 11 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

899 CYLLIDEB GYCHWYNNOL 2024/25 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2024/25 I 2028/29 CYNIGION AR GYFER YMGYNGHORI (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C206, 18 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

900 CYNIGION RHAGLEN GYFALAF DRAFFT 2024/25 I 2028/29 (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C207, 18 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

901 CAFFAEL EIDDO PRESWYL YM MRO MORGANNWG (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C222, 25 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

902 CANOLFAN FENTER BRO MORGANNWG (RHAN I) (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C224, 25 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

903 CANOLFAN FENTER BRO MORGANNWG (RHAN II) (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C228, 25 Ionawr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

904 CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL DRAFFT CYNGOR BRO MORGANNWG 2024-25 (CYF) –

PENDERFYNWYD – NODI'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C248, 22 Chwefror, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

905 CWESTIYNAU YN UNOL AG ADRAN 4.19 O GYFANSODDIAD Y CYNGOR –

Cyflwynwyd yr ymatebion canlynol i gwestiynau'r Aelodau fel y'u cynhwysir yn yr agenda:

(i) **Cwestiwn gan y Cynghorydd S. Lloyd-Selby**

Dangosodd adroddiad diweddar fod Cymru'n arwain y ffordd yn y DU ar gyfer ailgylchu a diolch i ymateb trigolion i newidiadau casglu gwastraff diweddar, mae'r Fro ymhlith y cynghorau sy'n perfformio orau. Pa gamau y bydd y Cyngor yn eu cymryd i wella cyfraddau ailgylchu ymhellach ar draws y Fro?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wwasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Mae'r cyhoeddiad diweddar o gyfraddau ailgylchu ar gyfer y DU, sy'n dangos pa mor drawiadol yw cyfraddau Cyngor Bro Morgannwg mewn cymhariaeth, yn galonogol ac yn dyst i waith caled ein trigolion, sy'n cymryd yr amser yn ddiwyd bob wythnos i wahanu eu deunyddiau ailgylchadwy i'w casglu. O ganlyniad i'w gwaith caled, rydym ar y trywydd iawn i gyrraedd 70% o Ailgylchu Cenedlaethol Cymru ar gyfer 2024/25, ond mae llawer o waith i'w wneud o hyd os ydym am gyrraedd y nod cenedlaethol o ddim gwastraff erbyn 2050.

Yn unol â gwell perfformiad, byddwn yn cyflwyno casgliadau gwastraff gweddilliol 3 wythnos ar gyfer fflatiau cyn bo hir ac yn gwella'r ddarpariaeth ailgylchu yn y lleoliadau hyn i ddal mwy o ailgylchu lle, yn anffodus, mae'r cyfranogiad yn parhau i fod yn isel. Yn ogystal, bydd y gwasanaeth yn monitro casgliadau bagiau du yn rhagweithiol i nodi ardaloedd / eiddo nad ydynt yn ailgylchu, neu'r rhai lle gellid cynyddu lefelau ailgylchu. Yn ogystal, bydd ailgylchu 'fêps' yn cael ei gyflwyno cyn bo hir, ynghyd â rheolaethau gwastraff gweddilliol ychwanegol yn nwy Ganolfan ailgylchu'r Cyngor, yn Ystâd Masnachu Iwerydd a Llandŵ.

Fel y gall Aelodau fod yn ymwybodol eisoes, o 1 Ebrill, 2024, mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno deddfwriaeth newydd i wella cyfraddau ailgylchu mewn safleoedd masnachol (Rheoliadau Ailgylchu yn y Gweithle) lle bydd dyletswydd i wahanu'r holl ailgylchu o'r ffrwd wastraff, cyn ei gasglu. Ni fydd busnesau'n gallu cael casgliadau gwastraff gweddilliol mwyach, a fydd yn gwella cyfraddau ailgylchu ac yn darparu cyfleoedd masnachol i'r Cyngor fel darparwr gwasanaeth gwastraff masnachol.

Ledled Cymru, yn y tymor hwy, bydd Llywodraeth Cymru yn cydlynu gweithredu Cynllun Dychwelyd Ernes newydd (CDE), sy'n gynllun cymryd yn ôl ar gyfer caniau a photeli diodydd. Yn ogystal, bydd y cynllun Cyfrifoldeb Cynhyrchydd Estynedig (CCE) ar gyfer pacio yn seiliedig ar egwyddor "y llygrwr sy'n talu" yn cael ei gyflwyno yn 2025/26. Bydd hyn yn golygu gostyngiad mewn deunydd pecynnu a bydd y Cyngor yn cael ei ad-dalu am ei gasglu a'i ailgylchu.

Y gobaith yw y bydd yr holl fentrau newydd rwyf wedi manylu arnynt yn lleihau gwastraff ac yn gwella cyfraddau ailgylchu hyd yn oed ymhellach. Fodd bynnag, rydym yn dibynnu ar ein trigolion fwyaf; felly hoffwn i achub ar y cyfle hwn, os caf, i ddiolch iddynt am eu cefnogaeth barhaus wrth i ni geisio trosglwyddo i wlad ddiwasttraff yng Nghymru.

Atodol

Dywedodd y Cyngorydd Lloyd-Selby mewn ymateb ei bod yn dda clywed am y cynnydd a oedd yn cael ei wneud yn adleisio'r diolch a roddwyd i drigolion am eu gwaith caled a'r ffordd yr oeddent wedi cydweithredu â'r Cyngor a holodd pa gamau yr oedd y Cyngor yn eu cymryd i gefnogi busnesau bach ac elusennau mewn perthynas â'r newidiadau.

Dywedodd yr Aelod Cabinet mewn ymateb ei fod yn ymwybodol bod swyddogion o'r adran wedi bod yn ymweld â llawer o safleoedd a'r nod yw cefnogi sefydliadau

gymaint â phosibl a phe bai gan unrhyw Aelod neu sefydliad unrhyw ymholiadau neu bryderon byddai'r adran yn fwy na pharod i ymweld â nhw eto a rhoi cyngor pellach.

(ii) **Cwestiwn gan y Cynghorydd C.P. Franks**

Dylai aelodau fod wedi'u dychryn gan gynnwys adroddiad sy'n manylu ar fethiannau mawr Awdurdod Tân ac Achub De Cymru.

Roedd honiadau o rywiaeth ac ymddygiad ymosodol tuag at staff wedi ysgogi'r ymchwiliad a ddaeth o hyd i "ddiffygion difrifol yn y gwasanaeth" ar ôl arolygu 450 o staff. Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod y gwasanaeth yn "goddef" diffoddwyr tân yn postio delweddau rhywiol yn eu gwsg ar blatfform oedolion OnlyFans.

Dyweddodd ei awduron eu bod "wedi clywed a gweld enghreifftiau o sylwadau amhriodol a wnaed i a/neu am fenywod a/neu am y ffordd maen nhw'n edrych neu'n gwisgo".

A wnaiff yr Arweinydd ddatganiad am yr Awdurdod Tân?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Roeddwn yn aelod o'r panel a benodwyd Fenella Morris KC i gynnal adolygiad annibynnol o Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru. Roedd aelodau'r panel yn glir yn eu barn nhw y dylai'r adolygiad gynnwys ystyried diwylliant sefydliadol yn ogystal â digwyddiadau penodol.

Cyhoeddwyd yr adolygiad annibynnol cynhwysfawr ddechrau'r flwyddyn. [SWFRSCultureReviewReport.pdf \(southwales-fire.gov.uk\)](#) Roedd yn eang ac yn cynnwys nifer o argymhellion. Roedd hefyd yn ceisio adnabod pethau cadarnhaol yn ogystal â heriau a nododd:

"Rydym wedi cael ein plesio'n fawr gan ystyrioldeb, cynhesrwydd, deallusrwydd, balchder, ac ymrwymiad y bobl yr ydym wedi cwrdd â nhw. Mae'r nodweddion hyn, , ynghyd â'r ffaith bod rhai camau defnyddiol eisoes yn cael eu cymryd, yn darparu'r sylfaen ar gyfer ein hoptimistaeth am ddyfodol GTADC."

Yn dilyn y cyhoeddiad, dywedoddy **Dirprwy Weinidog dros Bartneriaeth Gymdeithasol, Hannah Blythyn** ei bod yn teimlo nad oedd gan y Gwasanaeth y capasiti na'r gallu mewnol sydd ei angen i oruchwylio'i adferiad ei hun ac wedi hynny penododd Gomisiynwyr ar 6 Chwefror i gyflwyno argymhellion yr adroddiad. Cwrddais â'r Comisiynwyr yr wythnos diwethaf i drafod eu deialog barhaus ag Awdurdodau Lleol.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Franks pa mor gynhwysol oedd y Cyngor wedi dod a pham nad oedd methiant i adrodd y mater dinistriol hwn i'r Cyngor cyn gynted â phosibl,

Dyweddodd yr Arweinydd mewn ymateb ei bod yn cael ei chwestiynu'n eithaf aml am bethau oedd ymhell y tu allan i gylch gwaith y Cyngor gan ddweud bod ei rhan yn y mater wedi bod drwy CLILC yn cynghori y byddai adroddiadau a diweddariadau ar gael yn ogystal â chyfarfodydd y Gweinidogion ar gael i'r cyhoedd. Nodir mai Gweinidogion Llywodraeth Cymru fyddai'n gyfrifol am gyflawni canlyniadau a gweithredu'r argymhellion. Methodd yr Arweinydd â gweld pam y byddai'r Cyngor yn adrodd materion o'r fath drwy'r Cabinet.

(iii) **Cwestiwn gan y Cynghorydd Ewan Goodjohn**

A allai'r Aelod Cabinet roi'r wybodaeth ddiweddaraf am yr adeilad ysgol newydd arfaethedig ar gyfer Ysgol Uwchradd Sant Richard Gwyn yn y Barri?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Addysg y Celfyddydau a'r Gymraeg

Mae'r prosiect yn mynd rhagddo yn ôl y cynllun. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn cysylltu â Dŵr Cymru i baratoi cynnig cadarn i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Cynllunio y gwanwyn hwn.

Yn amodol ar gymeradwyaeth y Pwyllgor Cynllunio, bydd y cais Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy (CCDC) yn cael ei gyhoeddi a dylai pob caniatâd angenrheidiol fod ar waith erbyn mis Mehefin. Yna ceisir cymeradwyaeth y Cabinet i symud ymlaen i'r cam caffael. Bydd hyn yn galluogi'r prosiect i gael ei gwblhau yn ôl yr amserlen, erbyn mis Medi 2025. Bydd unrhyw oedi cyn derbyn yr awdurdodiadau angenrheidiol yn effeithio ar ddyddiad cwblhau'r prosiect.

Atodol

Holodd y Cynghorydd Goodjohn, yn dilyn yr ymgynghoriad a gynhaliwyd ar yr adeilad newydd yn St Richard Gwyn am y camau a oedd yn cael eu cymryd i ddelio â'r tanffordd a ddywedodd ei fod wedi bod yn lle sy'n codi ofn ar fyfyrwyr yn enwedig myfyrwyr agored i niwed ac a amlygwyd fel y prif bryder yn yr ymgynghoriad.

Dyweddodd yr Aelod Cabinet fod cynllun teithio llesol yn cael ei gynnwys a fyddai hefyd yn cynnwys y posibilrwydd o wahanol fathau o drafnidiaeth yn hytrach na bod plant yn defnyddio'r tanffordd yr oedd hi'n ymwybodol ei bod wedi bod yn broblem yn y gorffennol.

(iv) **Cwestiwn gan y Cynghorydd N.P. Hodges**

Yn 2017, cyhoeddodd Cyngor Bro Morgannwg y byddai'r hen floc toiledau ar Ynys y Barri yn cael ei droi'n fwytai, gyda mwy o fanylion yn cael eu darparu yn gynnar yn 2018. Nawr mae'n 2024. Beth yw'r amserlen ar gyfer y bwytai hyn yn agor?

Ateb gan y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Lefydd Cynaliadwy

Bydd aelodau'n ymwybodol bod yr hen floc toiledau ar Ynys y Barri wedi ei brydlesu (prydles 999 mlynedd) i gwmni datblygu, NextColour Ltd yn 2019, y cwmni hwnnw bellach sy'n gyfrifol am atgyweirio, cynnal a chadw a chyflwr y safle.

Cafodd yr adeilad ei brydlesu i'r datblygwr yn seiliedig ar ailddatblygiad cynhwysfawr o'r adeilad rhestredig ar gyfer cynigion Bwyd a Diod i wasanaethu'r ymwelwyr i Ynys y Barri. Yn anffodus, ers llofnodi'r brydles bu sawl mater cenedlaethol allanol sydd wedi effeithio ar linell amser y datblygiad, mae'n ymddangos bod y materion hyn y tu hwnt i reolaeth y datblygwr gan gynnwys effeithiau Brexit a'r pandemig. At hynny, effeithiodd y pwysau chwyddiant a ddigwyddodd yn dilyn y pandemig a'r codiad sydyn mewn cyfraddau llog yn dilyn digwyddiad cyllidol Llywodraeth y DU yn Hydref 2022 yn sylweddol ar allu'r datblygwr i gyflwyno'r cynllun a gynlluniwyd. Serch hynny, mae'r Cyngor yn parhau i fod mewn trafodaethau â Next Colour ynghylch cynllun ailddatblygu arfaethedig a sut y gellir hwyluso a chefnogi hyn, gan gynnwys drwy'r posibilrwydd o gronfa Safleoedd a Lleoliadau Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'r Cyngor hefyd yn parhau i ystyried y cais Cynllunio ac Adeilad Rhestredig a gyflwynwyd ar gyfer ailddatblygu'r adeilad, sy'n gofyn am ganiatâd ar gyfer defnydd bwytai a siopau coffi.

Yn olaf, mewn ymgynghoriad â'r datblygwr, cododd y Cyngor baneli sgrinio i ddiogelu'r safle a chyfyngu ar effaith bresennol yr hen floc toiledau tra bo'r caniatâd angenrheidiol yn cael eu rhoi ar waith ar gyfer yr ailddatblygu. Mae'r Cyngor yn parhau i fod yn obeithiol y gellir gwneud cynnydd tuag at gynllun ailddatblygu derbyniol a fydd yn sicrhau dyfodol hirdymor adeilad rhestredig.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Hodges beth sydd wir angen digwydd i wneud i'r cynllun hwn fynd rhagddo i greu swyddi a gwella ein heconomi leol? Dywedodd fod gan y Cyngor record echrydus o ran galluogi cynlluniau a gofynnodd i'r Aelod Cabinet am sylwadau.

Nid oedd yr Aelod Cabinet yn cytuno bod gan y Cyngor record echrydus gan nodi mai cynllun etifeddol oedd hwn a oedd wedi bod yn llawn anawsterau ond cytunodd yn llwyr am yr angen i fwrw ymlaen â'r datblygiad, croesawodd y ddeialog barhaus gyda'r datblygwyr a chan ei bod yn cael ei hystyried yn un o'r tlysau yn y goron ar Gyrchfan Ynys y Barri roedd hi am ei weld yn datblygu cyn gynted â phosib.

(v) Cwestiwn gan y Cynghorydd C. Iannucci

Mae adroddiadau cyfryngau'n portreadu'r datblygiad arfaethedig sef Marina'r Barri fel eliffant gwyn drud neu'r ateb i adfywiad y dref yn y dyfodol. Beth yw canlyniadau a buddion disgwylidig y cynllun?

Ateb gan y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Lefydd Cynaliadwy

Bwriad Prosiect Codi'r Gwastad - Y Barri - Creu Tonnau yw darparu catalydd i agor y Glannau i ddefnydd hamdden a chreu amgylchedd gwych i bobl leol ac ymwelwyr â'r Barri. Mae'r marina wedi bod yn gysyniad mewn datblygiad ers canol y 2000au a'r prif gynllunio gwreiddiol ar gyfer adfywio'r Glannau. Mae'r cyllid sydd bron i £20m yn cefnogi pecyn o brosiectau dros £30m gan gynnwys canolfan chwaraeon dŵr newydd ar The Mole a throi Swyddfeydd y Dociau hanesyddol yn ofod i fusnesau a chyflogaeth.

Bydd hyn yn creu'r amodau ar gyfer twf a buddsoddiad pellach, gan hwyluso amgylchedd o ansawdd uchel a'r cyfle i wella ffyniant lleol. Bydd y prosiectau'n adfywio un o'r safleoedd tir llwyd ôl-ddiwydiannol sylweddol olaf yn ardal y Glannau, gan ei agor i'r cyhoedd a gwella mynediad i'r dŵr trwy farina newydd sy'n dod â'r Glannau yn fyw i ymwelwyr a phreswylwyr fel ei gilydd. Bydd hefyd yn cyflwyno buddsoddiad sylweddol yn nhreftadaeth a hanes y Barri drwy adnewyddu Swyddfeydd y Dociau eiconig at ddibenion cyflogaeth.

(vi) **Cwestiwn gan y Cynghorydd A.M. Collins**

Pa gamau y mae'r Cyngor a Chymdeithas Tai Newydd yn eu cymryd i leihau tipio anghyfreithlon yn ac o amgylch y storfa biniau ar Kingsland Crescent ac yn y lonydd cyfagos?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wwasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Mae swyddogion y Cyngor wedi bod mewn trafodaethau gyda Chymdeithas Tai Newydd ar y mater hwn ers peth amser ac o ganlyniad i gyfarfod diweddar, gosodwyd biniau ailgylchu newydd ar yr ystâd yn ddiweddar i wella'r ddarpariaeth ailgylchu a lleihau gwastraff. Yn ogystal, ar gyfer y tymor agos, mae Newydd wedi cymryd contract gwasanaeth gyda darparwr gwasanaeth trydydd parti, i gynyddu amlder casgliadau gwastraff dros dro tra bod rhaglenni addysg ar gyfer eu preswylwyr yn cael eu cwblhau. Mae Swyddogion Ailgylchu'r Cyngor yn cefnogi Newydd drwy gydol y broses hon. Yn ogystal â'r mesurau ailgylchu a gwastraff, mae Newydd wedi cytuno i brynu a gosod camerâu cylch cyfyng i fynd i'r afael â tipio anghyfreithlon a rheoli camdriniaeth, a bydd Tîm Gorfodi'r Cyngor yn eu cefnogi gyda chydymffurfiaeth.

Atodol

Wrth gyfeirio at gwynion gan breswylwyr dywedodd y Cynghorydd Collins eu bod wedi dweud wrthi eu bod wedi cael gwybodaeth anghyson ynglŷn â ble y gallen nhw roi eu sbwriel a'u bod wedi cael dirwy o ganlyniad. Holodd y Cynghorydd Collins a fyddai'n bosibl trefnu cyfarfod i drafod / sicrhau bod gwybodaeth yn cyd-fynd i atal hyn rhag digwydd ymhellach ac unrhyw ddirwyon pellach yn cael eu rhoi?

Dywedodd yr Aelod Cabinet fod cyfarfod i fod i gael ei drefnu yn fuan gyda'r Aelod Cabinet dros Wasanaethau Tai i drafod y mater ymhellach. Gofynnodd yr Aelod Cabinet hefyd i'r Cynghorydd Collins ysgrifennu ato gyda manylion materion preswylwyr unigol er mwyn gallu darparu ymatebion.

(vii) **Cwestiwn gan y Cynghorydd B. Loveluck-Edwards**

Mae trigolion ar draws y Fro o Dyfan a'r Bendricks i'n cymunedau gwledig wedi ymgyrchu'n hir gyda ni i ddiogelu llwybrau bysus lleol. A all yr Aelod Cabinet gadarnhau bod £470k wedi'i ddyrannu i gynnal llwybrau bysus lleol gan atgyfnerthu ymrwymiad y Cyngor i drafnidiaeth gyhoeddus a phrosiect sero yn yr amseroedd mwyaf heriol yn ariannol?

Ateb gan y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Lefydd Cynaliadwy

Gallaf ddweud, yn amodol ar gymeradwyaeth Gweinidogion Llywodraeth Cymru, y bydd contractau gwasanaeth bysus yn cael eu dyfarnu gan y Cyngor er mwyn cynnal y ddarpariaeth fysus bresennol o 1 Ebrill, 2024.

Mae'r Cyngor wedi ceisio cynnal ei gyllideb gwasanaeth bysus lleol o £470k gyda chymorth, ac mae ein swyddogion wedi gwneud cais am gyllid ychwanegol sylweddol gan Lywodraeth Cymru drwy'r Grant Cymorth Gwasanaethau Bysiau a'r Gronfa Rhwydwaith Bysus.

Bydd amserlenni yn parhau fel rhai sy'n bodoli yn gyffredinol, er y gallai fod rhai mân newidiadau er mwyn gwasanaethu ardaloedd newydd neu i wella dibynadwyedd gwasanaethau, ac ymhellach at hynny, rwyf wedi derbyn hysbysiad y prynhawn yma sy'n amlwg ychydig yn rhy hwyr i'w gynnwys mewn gwirionedd yn yr ymateb hwn ac, yn y bôn, yn dilyn y tendrau diweddar hynny gan Awdurdodau Rhanbarthol De Ddwyrain Cymru ac eraill ledled Cymru, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y cyllid newydd ar gyfer 2024/25 wrth symud ymlaen, a fydd yn amlwg bellach yn cael ei alw'n Gronfa Rhwydwaith Bysus a bydd hynny'n cwmpasu'r holl wasanaethau a dendro oherwydd bod yn rhaid i ni aildendro ein holl wasanaethau er gwaethaf y cynnydd sylweddol mewn prisiau hwnnw a oedd yn her enfawr i ni fel Awdurdod Lleol ac Awdurdodau Lleol eraill, felly rydym yn y broses o ddyfarnu'r contractau newydd hynny ar gyfer gwasanaethau amrywiol yn ffurfiol, ond rwy'n credu yr hyn y byddaf yn ei wneud i arbed peth amser heno, ac mae cryn dipyn o fanylder o fewn hynny. Byddaf yn anfon nodyn briffio at yr holl Aelodau a fydd yn cynnwys manylion yr holl rifau gwasanaeth fel bod gennym i gyd y wybodaeth honno. Byddaf yn anfon hyn y diwrnod nesaf. .

(viii) Cwestiwn gan y Cyngorydd Dr. I.J. Johnson

Pa gynnydd sydd wedi'i wneud tuag at statws Sir Noddfa y cytunwyd arno fel nod gan y Cyngor hwn ym mis Ebrill y llynedd?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Ers y Cynnig i'r Cyngor y llynedd, cynhaliwyd ystod o weithgareddau o ran statws sir noddfa fel a ganlyn:

- Mae'r Cyngor wedi dod yn aelod o Rwydwaith Awdurdodau Lleol Dinas Noddfa.
- Mae'r Cyngor wedi estyn allan at ystod o Awdurdodau Lleol eraill i ddeall eu profiadau a'u dulliau gweithredu er mwyn helpu i lunio dull y Cyngor.
- Aelodaeth o'r Rhwydwaith Awdurdodau Lleol yw'r cyntaf o gyfres o gamau i ddod yn Sir Noddfa. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn datblygu fframwaith a'r cynllun gweithredu gofynnol ar gyfer datblygu'r gwaith hwn. Mae hyn yn cynnwys estyn allan at rwydweithiau a grwpiau ym Mro Morgannwg sydd â phrofiad byw ac mae rhwydwaith noddfa mewnol wedi'i sefydlu i goladu'r

gwaith perthnasol sydd eisoes wedi'i wneud / ar y gweill i gefnogi'r strategaeth a'r cynllun gweithredu.

- Rhagwelir i'r cam hwn o'r gwaith gael ei gwblhau ym mis Ebrill 2024, gyda'r bwriad o lansio yn wythnos ffoaduriaid ym mis Mehefin.
- Cyfeirir at y gwaith hwn yn y Cynllun Cyflawni Blynyddol drafft y craffwyd arno'n ddiweddar y mae'r Cyngor wedi'i ystyried heno, "Bwrw ymlaen â'n gwaith fel Sir Noddfa i ddarparu cefnogaeth, urddas a chroeso i drigolion presennol a rhai'r dyfodol yn y Fro".
- Yn dilyn datblygu'r strategaeth a'r cynllun gweithredu, bydd panel o gydweithwyr mewnol ac allanol yn ystyried y rhain ac yn gwneud argymhellion ar eu cyflawniad. Unwaith y bydd y meini prawf a nodwyd gan Ddinas Noddfa wedi'u bodloni, gellir dyfarnu statws Cyngor Noddfa am gyfnod o dair blynedd.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Dr. Johnson, er ei fod yn falch o glywed bod gwaith yn mynd rhagddo, os gellid mynd ag adroddiad i'r pwyllgor priodol sy'n awgrymu'r Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel, i esbonio'r gwaith a wnaed a'r cynnydd hyd yn hyn.

Dywedodd yr Arweinydd mewn ymateb o ran y cynnydd y byddai ym mis Ebrill eleni yn ôl pob tebyg yn amser addas i gyflwyno adroddiad ond roedd hi hefyd yn fwy na pharod i ddiweddarau pobl wrth i bethau fynd ymlaen oherwydd bod llawer o bobl o fewn y Fro a allai ymwneud â Noddfa am ba bynnag reswm a gobeithio gyda gwaith cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant y Cyngor y byddai hyn yn parhau.

(ix) Cwestiwn gan y Cynghorydd N. Marshallsea

Faint o goed mae'r Cyngor wedi'u plannu yn ystod y deuddeg mis diwethaf a faint sydd wedi'u cynllunio yn y flwyddyn ariannol nesaf?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wwasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Hyd yn hyn eleni mae'r Cyngor wedi plannu 16,384 o goed. Mae'r rhain yn cynnwys, coed maint safonol neu fwy, glasbrennau a chwipiau gwrychoedd.

Ar hyn o bryd rydym yn bwriadu plannu 8,000 – 10,000 o goed ym mlwyddyn ariannol 2024/2025, ond gallai'r ffigur hwn gynyddu gan fod Strategaeth Goed y Cyngor allan ar hyn o bryd ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus ac mae plannu coed yn un o brif egwyddorion y Strategaeth hon.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Marshallsea a oedd y coed yn goed brodorol a pha rywogaethau oedden nhw.

Cytunodd yr Aelod Cabinet i gael y manylion a darparu'r wybodaeth i'r Aelod yn ysgrifenedig.

(x) **Cwestiwn gan y Cynghorydd H.M. Payne**

Faint o dai cymdeithasol sy'n cael eu datblygu ar hyn o bryd gan y Cyngor neu Bartneriaid Cymdeithas Tai a beth yw eu dyddiadau cyflawni disgwylidig?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus a Chynnwys Tenantiaid

Rwy'n falch o ddweud bod gan y Cyngor 216 o unedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd yn:

Hayeswood Road, y Barri – 53 uned I'w cwblhau Mai 2024
 Eagleswell Road, Llanilltud Fawr - 90 uned I'w cwblhau Mai 2024
 Clos Holm View Cam 2, y Barri – 31 uned I'w cwblhau Hydref 2024
 Colcot Clinic, y Barri – 12 uned I'w cwblhau Hydref 2024
 Coldbrook Road East, y Barri – 20 uned I'w cwblhau Mawrth 2025
 Olive Lodge, y Barri – 10 uned. I'w cwblhau Mawrth 2025

Mae'r safleoedd sy'n cael eu datblygu gan gymdeithasau tai ar adeg ateb y cwestiwn fel a ganlyn:

Safle	Datblygwr	Nifer yr unedau rhent cymdeithasol	Dyddiad cwblhau disgwylidig
Haydock House, y Barri	Cymdeithas Dai Hafod	16	Yn gynnar yn 2024
Leckwith Car Sales, Llandochoau	Cymdeithas Dai Hafod	40	Gwanwyn 2024
81-85 Heol Holltwn, y Barri	Cymdeithas Dai Hafod	25	Gwanwyn 2025
Gileston Road, Sain Tathan	Cymdeithas Tai Wales & West	18	Awst/Medi 2024

Diolchodd y Cynghorydd Payne i'r Aelod Cabinet am yr ymateb gan ddweud ei bod yn hapus bod y Cyngor fel cydweithfa, yn adeiladu tai cymdeithasol i fynd â phobl allan o ddigartrefedd.

(xi) **Cwestiwn gan y Cynghorydd P. Drake**

Mae diweddariadau'n ddiweddar yn dangos cynnydd o ran darparu seilwaith yn natblygiad y Glannau. Pa lwybrau sydd ar gael i'r Cyngor pe bai'r datblygwyr yn methu â chyflawni eu haddewidion?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Cyhoeddodd y Cyngor achos llys am waharddeb a chytunodd y Consortiwm ar Orchymyn Cydsyniad sydd bellach wedi'i gymeradwyo gan y Llys. Mae'r Gorchymyn

Cydsyniad yn gosod cyfyngiadau cyfreithiol ar allu'r datblygwyr i werthu a chaniatáu i'r anheddau gwag sy'n weddill gael eu meddiannu nes bod y man agored cyhoeddus wedi'i gwblhau ar y safle. Os torrir darpariaethau'r Gorchymyn Cydsyniad, yna gall y Cyngor gymryd camau cyflym drwy'r llysoedd.

Yn ogystal, mae'r Prif Weithredwr, minnau ac uwch swyddogion eraill wedi cyfarfod bob pythefnos gyda'r Consortiwm ers yr hydref diwethaf a byddaf yn parhau i wneud hynny nes ein bod yn fodlon bod cynnydd wedi'i wreiddio. Mae'r fforwm hwn yn ddefnyddiol gan ei fod yn ein galluogi i roi pryderon preswylwyr yn uniongyrchol i'r Consortiwm a gofyn am sicrwydd y bydd cynnydd yn parhau.

Mae'n cymryd llawer o amser ond yn werth chweil.

Dywedodd y Cyngorydd Drake, mewn ymateb, y byddai'n monitro'r sefyllfa yn y gobaith y byddai'r datblygwyr yn cyflawni'r hyn yr oeddent wedi ymrwymo i'w gyflawni. Fodd bynnag, roedd arwyddion, meddai hi, fod hynny'n digwydd yn wir a bod adroddiadau gan y trigolion i'w gweld yn adlewyrchu hynny hefyd.